

Kommittédirektiv 2015:51

Skatt på finanssektorn

Beslut vid regeringssammanträde den 7 maj 2015

Sammanfattning

En särskild utredare ska ta fram ett förslag till en skatt på finanssektorn, som minskar den skattefördel som sektorn kan antas få till följd av att omsättning av finansiella tjänster har undantagits från mervärdesskatt.

Skatten på finanssektorn ska analyseras ur ett juridiskt, samhällsekonomiskt, offentligfinansiellt och administrativt perspektiv. Även skattens förenlighet med EU:s statsstödsregler och unionsrätten i övrigt ska analyseras och bedömas.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2016.

Bakgrund

Inom EU är regelverket om mervärdesskatt i stor utsträckning harmoniserat genom rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, förkortat mervärdesskattedirektivet. I svensk rätt finns reglerna som genomför mervärdesskattedirektivet i mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML.

Från mervärdesskatt undantas av tekniska skäl omsättning av s.k. finansiella tjänster, se 3 kap. 9 och 10 §§ ML. Det gäller bank- och finansieringstjänster och värdepappershandel samt försäkrings-tjänster. Undantaget innebär att företag som tillhandahåller finan-

siella tjänster överlag kan ta ut lägre priser av privatpersoner i förhållande till företag som tillhandahåller mervärdesskattepliktiga varor och tjänster. Det gäller även med beaktande av att dessa företag inte har rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt för de kostnader som hör till den verksamhet som är undantagen från mervärdesskatt. Undantaget leder till en snedvridning av produktion och konsumtion till finanssektorns fördel på bekostnad av sektorer som tillhandahåller mervärdesskattepliktiga varor och tjänster. Undantaget innebär att en större andel av samhällets resurser än vad som är samhällsekonomiskt optimalt kan tillfalla finanssektorn och att vinsterna i sektorn kan bli högre. Det innebär att det kan antas att finanssektorn har en skattefördel i förhållande till andra sektorer till följd av att omsättning av finansiella tjänster har undantagits från mervärdesskatt.

I t.ex. Danmark tas en s.k. lönsumsafgift ut på företag som omsätter varor och tjänster som har undantagits från mervärdesskatt. Lönsumsafgiften är inte begränsad till företag som omsätter finansiella tjänster. Från de olika sektorer som omfattas av avgiften görs flera undantag. Avgiftsunderlaget motsvarar som utgångspunkt lönesumman i företaget. Vid fastställandet av avgiftsunderlaget beaktas om företaget bedriver blandad verksamhet. Avgiftens storlek varierar mellan olika sektorer och är högst för företag som omsätter finansiella tjänster.

Utredningen om beskattning av den finansiella sektorn lämnade i betänkandet Särskild skatt i den finansiella sektorn (SOU 1990:46) ett förslag om att en skatt skulle tas ut på företag som omsätter finansiella tjänster som omfattas av undantaget från mervärdesskatt. Skatteunderlaget skulle som utgångspunkt motsvara lönesumman och vinsten i företaget. Vid fastställandet av skatteunderlaget skulle det beaktas om företaget bedriver blandad verksamhet. Förslaget har dock inte lett till lagstiftning.

Uppdraget

Finanssektorn kan antas få en skattefördel till följd av att omsättning av finansiella tjänster har undantagits från mervärdesskatt. En särskild utredare ska uppskatta skattefördelens storlek. Med grund i den bedömningen ska utredaren ta fram ett förslag till

en skatt på finanssektorn, som minskar den skattefördel som sektorn kan antas få till följd av undantaget från mervärdesskatt. Skatten ska som utgångspunkt träffa företag som omsätter tjänster som avses i 3 kap. 9 och 10 §§ ML.

Skatten kan utformas på olika sätt. I detta avseende kan utredaren hämta viss vägledning från t.ex. lönsumsafgiften i Danmark. Skatten ska vara lätt att tillämpa och inte kunna kringgås. Skatten ska dessutom vara förenlig med EU:s statsstödsregler och unionsrätten i övrigt. Utredaren ska med dessa utgångspunkter lämna de författningsförslag som utredaren finner lämpliga.

Inom EU pågår ett arbete med att ta fram en s.k. skatt på finansiella transaktioner (FTT). Utredningen ska vid utformningen av förslaget beakta de effekter en FTT skulle kunna få för Sverige.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska redovisa offentligfinansiella och andra effekter av förslaget. I detta ligger att utredaren ska göra en bedömning av de samhällsekonomiska effekterna av förslaget, särskilt effekterna på konkurrensen mellan företag i olika sektorer och mellan svenska och utländska företag, effekterna på försäkrings- och kreditgivning till företag och privatpersoner samt incidensen av förslaget. Även effekter på företagens administrativa börda ska belysas. De administrativa konsekvenserna av förslagen för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna ska vidare belysas, liksom eventuella kostnadsökningar och finansiering av dessa. Utredaren ska tillämpa riktlinjerna som ges i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning för att ange kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2016.

(Finansdepartementet)

Förslag till rådets direktiv

om genomförande av det fördjupade samarbetet på området
för skatt på finansiella transaktioner
COM (2013) 71 final

Bryssel den 14.2.2013

COM(2013) 71 final

2013/0045 (CNS)

Förslag till

RÅDETS DIREKTIV

**om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella
transaktioner**

{SWD(2013) 28 final}

{SWD(2013) 29 final}

SV

SV

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

1.1. Bakgrund och historia

Den senaste tidens globala ekonomiska och finansiella kris har allvarligt påverkat våra ekonomier och våra offentliga finanser. Finanssektorn har spelat en stor roll för uppkomsten av den ekonomiska krisen, medan det är statskassorna och den europeiska allmänheten som har burit kostnaderna för den. Det råder ett stort samförstånd i EU och på internationell nivå om att finanssektorn borde bidra på ett mera rimligt sätt med tanke på de stora kostnaderna för att hantera krisen och den nuvarande underbeskattningen av sektorn. Flera av EU:s medlemsstater har redan vidtagit skiljaktiga åtgärder på området för beskattning av finanssektorn.

Den 28 september 2011 lade kommissionen fram ett förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG¹. Den rättsliga grunden för det föreslagna rådsdirektivet var artikel 113 i EUF-fördraget, eftersom kommissionen föreslog bestämmelser för att harmonisera lagstiftningen om beskattning av finansiella transaktioner i den utsträckning som krävs för att säkerställa att den inre marknaden för transaktioner i finansiella instrument fungerar väl och undvika snedvridning av konkurrensen. Denna rättsliga grund kräver enhälligt beslut i rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, efter samråd med Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Förslagets har följande huvudsyften:

- Att harmonisera lagstiftning om indirekt skatt på finansiella transaktioner, vilket krävs för att säkerställa att den inre marknaden för transaktioner i finansiella instrument fungerar väl och för att undvika snedvridning av konkurrensen mellan finansiella instrument, aktörer och marknadsplatser inom Europeiska unionen, och samtidigt
- se till att finansinstitutet i rimlig och betydande utsträckning bidrar till att täcka kostnaderna för den aktuella krisen och att det skapas likvärdiga konkurrensvillkor i beskattningshänseende jämfört med andra sektorer², samt
- att det införs lämpliga åtgärder som avskräcker från transaktioner som inte förbättrar finansmarknadernas effektivitet och på så sätt kompletterar de regleringsåtgärder som syftar till att undvika framtida kriser.

Eftersom de flesta av de transaktioner som potentiellt kan beskattas är extremt lätttrörliga är det viktigt att undvika de snedvridningar som skapas genom att varje medlemsstat unilateralt utformar sina egna skatteregler. Det är enbart åtgärder på EU-nivå som gör att man kan undvika en

---

¹ KOM(2011) 594 slutlig.

² Finansiella institut gynnades, antingen direkt eller indirekt, i stor utsträckning av de räddnings- och garantitransaktioner som (förhands)finansierades av de europeiska skattebetalarna under perioden 2008–2012. Dessa transaktioner har, i kombination med den sviktande ekonomiska aktiviteten till följd av den ökande osäkerheten kring hela det ekonomiska och finansiella systemets stabilitet medfört en försämring av de offentliga finanserna över hela Europa med mer än 20 % av BNP. Dessutom är flertalet finans- och försäkringstjänster undantagna från mervärdesskatteplikt.

uppsplittring av finansmarknaderna mellan olika verksamheter, länder produkter och aktörer och som gör att man kan säkerställa likvärdig behandling av finansinstituten i EU, för att därigenom skapa en väl fungerande inre marknad. Genom att införa ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner inom hela EU minskar man risken för att en skattemotiverad geografisk utflyttning av verksamhet leder till en snedvridning av konkurrensen på marknaderna. Ett sådant gemensamt system skulle även ge skatteneutralitet om harmoniseringen görs tillräckligt bred och omfattar även mycket lätttröliga produkter (t.ex. derivat), aktörer och marknadsplatser, vilket i sin tur bidrar till färre fall av dubbelbeskattning och dubbel utebliven beskattning.

Förslaget har således till syfte att harmonisera medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner, vilket kommer att leda till en välfungerande inre marknad. Det anger vidare vilka huvudsakliga inslag som bör ingå i ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner i EU.

Sedan kommissionens ursprungliga förslag lades fram har en rad händelser visat att det verkligen behövs en harmonisering. Till exempel tillämpar Frankrike en nationell skatt på vissa finansiella transaktioner sedan den 1 augusti 2012 och Spanien, Italien och Portugal har nyligen meddelat att de också kommer att införa en sådan skatt – och alla dessa skatter är olika vad gäller räckvidd, skattesats och teknisk utformning.

Kommissionens ursprungliga förslag fick ett positivt yttrande från Europaparlamentet den 23 maj 2012³ och av Ekonomiska och sociala kommittén den 29 mars 2012⁴. Vidare avgav även Regionkommittén ett positivt yttrande den 15 februari 2012⁵.

Förslaget och varianter av det diskuterades ingående på mötena i rådet, inledningsvis under det polska ordförandeskapet⁶ och därefter, mer intensivt, under det danska ordförandeskapet, men den nödvändiga enhälligheten uppnåddes inte på grund av grundläggande och oöverstigliga meningsskiljaktigheter mellan medlemsstaterna.

Vid rådets möten den 22 juni och 10 juli 2012 konstaterades att det fortfarande förelåg väsentliga åsiktsskillnader när det gäller behovet att upprätta ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner på EU-nivå och att principen om harmoniserad skatt på finansiella transaktioner inte skulle kunna få enhälligt stöd i rådet under överskådlig framtid.

Av det ovanstående följer att målen för ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner, såsom de diskuterats i rådet utifrån kommissionens ursprungliga förslag, inte kan uppnås inom en rimlig tidsperiod av unionen som helhet.

På grundval av en begäran från elva medlemsstater (Belgien, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike, Portugal, Slovenien och Slovakien) lade kommissionen fram ett förslag⁷ för rådet till ett beslut om bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner.

³ P7_TA-(2012)0217.

⁴ ECO/321 – CESE 818/2012 (EUT C 181, 21.6.2012, s. 55).

⁵ CDR 332/2011 (EUT C 113, 18.4.2012, s. 7).

⁶ En skatt på finansiella transaktioner togs först upp på dagordningen för Ekofinrådets möte den 8 november 2011 och därefter på tre påföljande möten i mars, juni och juli 2012. Under perioden december 2011 till juni 2012 ägnades sju möten i rådets arbetsgrupp för skattefrågor – indirekt beskattning åt detta ämne.

⁷ KOM(2012) 631 slutlig, s. 2.

Alla medlemsstater angav i sin begäran att tillämpningsområdet och syftet för kommissionens lagförslag om upprättande av ett fördjupat samarbete bör grunda sig på kommissionens ursprungliga förslag om en skatt på finansiella transaktioner. De angav vidare att man bör undvika alla åtgärder som leder till skatteundandragande, snedvridningar och överföringar till andra jurisdiktioner.

Detta förslag till direktiv rör upprättandet av ett fördjupat samarbete i samband med en skatt på finansiella transaktioner i enlighet med rådets bemyndigande av den 22 januari 2013, vilket gavs efter det att Europaparlamentets lämnat sitt godkännande den 12 december 2012.

Med hänsyn till att det nu är frågan om att införa ett fördjupat samarbete har det förslag från kommissionen från 2011 som nämns ovan inte längre något syfte och kommissionen avser därför att dra tillbaka det.

I kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel av den 29 juni 2011⁸, i dess ändrade lydelse av den 9 november 2011⁹, anges att en del av de intäkter som genereras genom skatten på finansiella transaktioner ska utgöra egna medel till EU:s budget. **Detta innebär att de BNI-baserade egna medlen från de deltagande medlemsstaterna bör minskas i motsvarande grad.**

1.2. Motiv och syfte

Detta förslag har samma allmänna syften som kommissionens ursprungliga förslag från 2011. Den senaste tidens globala ekonomiska och finansiella kris har allvarligt påverkat både ekonomierna och de offentliga finanserna i EU. Finanssektorn har väsentligen bidragit till den ekonomiska krisen, medan staterna och den europeiska allmänheten har burit kostnaderna. Trots att den finansiella sektorn består av många olika typer av marknadsaktörer har den i sin helhet uppvisat en hög lönsamhet under de gångna två decennierna, vilket delvis kan antas vara resultatet av ett (underförstått eller klart uttalat) säkerhetsnät som staterna tillhandahållit, i förening med den finansiella regleringen och undantag från mervärdesskatt.

Under dessa omständigheter började vissa medlemsstater att införa kompletterande former av beskattning av den finansiella sektorn, medan andra medlemsstater redan hade infört särskilda skatteordningar för finansiella transaktioner. Den nuvarande situationen medför följande oönskade effekter:

- En fragmentering av den skattemässiga behandlingen på den inre marknaden för finansiella tjänster – på grund av det ökande antalet osamordnade nationella skatteåtgärder som håller på att införas - med medföljande risker för snedvridning av konkurrensen mellan finansiella instrument, aktörer och marknadsplatser över hela Europeiska unionen samt för dubbelbeskattning eller dubbelt utebliven beskattning.
- Finansinstituten bidrar inte i rimlig och betydande utsträckning till att täcka kostnaderna för den aktuella krisen och man har inte likvärdiga konkurrensvillkor i beskattningshänseende jämfört med andra sektorer.

---

⁸ KOM(2011) 510 slutlig.
http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwkl420/proposal_council_own_resources_en.pdf

⁹ KOM(2011) 739 slutlig.
http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwkl420/COM_2011_0739_EN.pdf

- Skattepolitiken bidrar inte till att avskräcka från transaktioner som inte leder till mer välfungerande finansiella marknader, vilka kanske enbart avleder resurser från den icke-finansiella sektorn av ekonomin till finansiella institut och därigenom utlöser överinvesteringar i aktiviteter som inte skapar ökad välfärd. Den bidrar inte heller till att komplettera de reglerings- och tillsynsåtgärder som nu vidtas för att hindra framtida kriser inom finanssektorn.

Om tillräckligt många medlemsstater inför ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner skulle detta leda till att man omedelbart fick påtagliga förbättringar vad gäller alla dessa tre punkter med avseende på finansiella transaktioner som omfattas av ett fördjupat samarbete. Vad gäller dessa punkter skulle de deltagande medlemsstaternas ställning förbättras vad beträffar utflyttningsrisker, skatteintäkter, de finansiella marknadernas effektivitet och undvikande av dubbelbeskattning eller utebliven beskattning.

I beslutet om att bemyndiga inledandet av ett fördjupat samarbete konstaterades det att alla villkor i fördraget för ett sådant samarbete är uppfyllda och att de icke deltagande medlemsstaternas befogenheter, rättigheter och skyldigheter respekteras. I detta förslag anges således innehållet i det samarbete som bemyndigats, i överensstämmelse med fördragets bestämmelser.

1.3. Allmän metod och samband med kommissionens ursprungliga förslag

Detta förslag grundar sig på kommissionens ursprungliga förslag från 2011 på så sätt att det respekterar alla dess grundläggande principer. Några anpassningar har emellertid gjorts:

- För att ta hänsyn till den nya dimensionen med ett fördjupat samarbete: Detta innebär framförallt att skatten på finansiella transaktioner endast ska vara tillämplig i de deltagande medlemsstaterna, att de transaktioner som genomförs inom en deltagande medlemsstat som skulle beskattats enligt det ursprungliga förslaget fortfarande är beskattningsbara och att rådets direktiv 2008/7/EG av den 12 februari 2008 om indirekta skatter på kapitalanskaffning¹⁰, i motsats till vad som föreslagits i det ursprungliga beslutet, kvarstår i oförändrad form.
- Vissa av de föreslagna bestämmelserna har anpassats av tydlighetsskäl.
- För att ytterligare skärpa skattens förmåga att hindra skatteflykt: Detta uppnås genom att man inför bestämmelser om att hemvistprincipen, vilken kvarstår som huvudprincip, även kan kompletteras med emissionsprincipen. Denna komplettering är ett resultat av några av de berörda medlemsstaterna i sin begäran angivit att man bör undvika alla åtgärder som leder till skatteundandragande, snedvridningar och överföringar till andra jurisdiktioner. Genom att man kompletterar hemvistprincipen med delar av emissionsprincipen kommer det att bli mindre förmånligt att flytta ut verksamhet och inrättningar utanför det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig, eftersom handeln med finansiella instrument som är beskattningsbara enligt den sistnämnda principen och som emitterats i det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig ändå kommer att vara beskattningsbar.

¹⁰ EUT L 46, 21.2.2008, s. 11.

2. RESULTAT AV SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

2.1. Externa samråd och extern experthjälp

Detta förslag har utformats mot bakgrund av många olika synpunkter från externt håll. Dessa synpunkter har mottagits i samband med ett offentligt samråd om beskattning av finanssektorn, genom riktade samråd med medlemsstaterna, experter och intressenterna inom finanssektorn och genom tre olika externt genomförda studier som beställts för den konsekvensbedömning som åtföljde det ursprungliga förslaget. Resultaten av samrådsprocessen och synpunkterna från externt håll återges i denna konsekvensbedömning.

Det aktuella förslaget skiljer sig inte nämnvärt från det förslag som kommissionen lade fram i september 2011 och det har även behållit de lösningar som togs fram för ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner inom ramen för ett fördjupat samarbete (t.ex. vad gäller skattens tillämpningsområde, etableringsort för det finansinstitut som är involverat i en transaktion som anknytningskriterium, beskattningsunderlag, skattesats och vilken person som ska betala skatten till skattemyndigheten). Kommissionen har därför inte inlett något nytt samråd.

Kommissionen har dock haft nytta av de samråd som ägt rum med alla berörda parter under det senaste året, t.ex. medlemsstater, Europaparlamentet, nationella parlament, företrädare för finansindustrin både inom och utanför Europeiska unionen, den akademiska världen och icke-statliga organisationer, samt av resultaten av särskilda externa studier som publicerats efter det att kommissionen lagt fram sitt ursprungliga förslag om ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner i hela EU.

Kommissionens företrädare deltog i många offentliga evenemang både inom och utanför Europa som behandlade frågan om inrättandet av ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner. Den förde även en aktiv dialog med de nationella parlament (och deras relevanta utskott) som önskade diskutera kommissionens ursprungliga förslag.

2.2. Konsekvensbedömning

Kommissionens avdelningar har genomfört en konsekvensbedömning, vilken åtföljde det ursprungliga förslaget som antogs den 28 september 2011. Ytterligare tekniska analyser av detta förslag finns att tillgå på kommissionens webbplats¹¹. Såsom begärts av de medlemsstater som ansökt om bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete grundar sig tillämpningsområdet och syftet för detta förslag på kommissionens ursprungliga förslag. Följaktligen har man inte ändrat på den grundläggande strukturen i det sistnämnda förslaget och en ny konsekvensbedömning som täcker samma område har därmed inte heller ansetts vara nödvändig.

Medlemsstaterna har dock tagit ställning till olika alternativ som utvecklats inom ramen för kommissionens ursprungliga förslag. Detta nya förslag ska dessutom genomföras genom ett fördjupat samarbete i motsats till det ursprungliga förslaget som var avsett att tillämpas av alla medlemsstater. Medlemsstaterna har önskat få veta mer om de specifika mekanismer som skulle kunna komma att användas i detta sammanhang och om de huvudsakliga effekterna av dessa. Av denna anledning har kommissionens avdelningar analyserat dessa alternativ och deras verkningar

---

¹¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/other_taxes/financial_sector/index_en.htm.

närmare. Dessa analyser utgör ett komplement till slutsatserna i den konsekvensbedömning som åtföljde det ursprungliga förslaget från 2011 samt tjänar vid behov även som en översyn av dessa.

3. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

3.1. Rättslig grund

Genom rådets beslut 2013/52/EU av den 22 januari 2013 om bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner¹² bemyndigas de medlemsstater som anges i artikel 1 att upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan när det gäller att skapa ett gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner.

Den relevanta rättsliga grunden för det föreslagna direktivet är artikel 113 i EUF-fördraget. Förslaget syftar till att harmonisera lagstiftningen om indirekta skatter på finansiella transaktioner, vilket krävs för att den inre marknaden ska fungera väl och för att undvika snedvridning av konkurrensen. Även de icke deltagande medlemsstaternas finansinstitut kommer att ha nytta av det fördjupade samarbetet, eftersom de endast behöver hantera ett enda gemensamt system för skatt på finansiella transaktioner som gäller för de deltagande medlemsstaterna och inte en hel rad olika system.

3.2. Subsidiaritet och proportionalitet

Det behövs en harmonisering av lagstiftningen rörande beskattningen av finansiella transaktioner för att den inre marknaden ska kunna fungera väl och för att man ska kunna undvika en snedvridning av konkurrensen. Även om denna harmonisering endast avser de deltagande medlemsstaterna krävs det en rättsakt på unionsnivå, dvs. det behövs en enhetlig utformning på EU-nivå av huvudinslagen i en skatt på finansiella transaktioner. Det krävs gemensamma regler för att man ska undvika omotiverad utflyttning av transaktioner och marknadsaktörer och substitution av finansiella instrument.

På samma sätt skulle en enhetlig utformning på EU-nivå på ett avgörande sätt kunna minska den nuvarande fragmenteringen av den inre marknaden, däribland i fråga om de olika produkter inom finanssektorn som ofta är nära substitut för varandra. Om en skatt på finansiella transaktioner inte är harmoniserad medför detta skattearbitrage och potentiellt dubbelbeskattning eller utebliven beskattning. Detta hindrar inte bara att finansiella transaktioner utförs under likvärdiga förutsättningar, utan påverkar även medlemsstaternas inkomster. Det medför dessutom att finanssektorn får merkostnader på grund av att reglerna skiljer sig åt mellan de olika skattesystemen. Dessa slutsatser gäller även vid ett fördjupat samarbete, trots att ett sådant samarbete ger en mer begränsad geografisk räckvidd än en liknande ordning som omfattar samtliga 27 medlemsstater.

Detta förslag är således inriktat på att utforma en gemensam struktur för skatten och gemensamma bestämmelser om utkrävbarhet. Förslaget ger således medlemsstaterna tillräckligt med handlingsutrymme när det gäller att fastställa de faktiska skattesatserna över minimiskattesatserna. Däremot föreslås det att kommissionen ska tilldelas delegerade befogenheter när det gäller att fastställa både skyldigheterna med avseende på registrering, redovisning och rapportering samt övriga skyldigheter som ska garantera att skatten på finansiella transaktioner verkligen betalas in till

---

¹² EUT L 22, 25.1.2013, s. 11.

skattemyndigheterna. Dessutom föreslås det kommissionen ska tilldelas delegerade genomförandebefogenheter när det gäller enhetliga metoder för uppbörd av skatten på finansiella transaktioner.

En gemensam ram för en skatt på finansiella transaktioner är således förenlig med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. Målet med detta förslag kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna och uppnås därför bättre på unionsnivå, och om nödvändigt genom ett fördjupat samarbete, eftersom målet är att se till att den inre marknaden fungerar väl.

Den harmonisering som föreslås i form av ett direktiv (snarare än en förordning) går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträvade målen, dvs. först och främst att få en väl fungerande inre marknad. Förslaget är således förenligt med proportionalitetsprincipen.

3.3. Närmare redogörelse för förslaget

3.3.1. Kapitel I (Syfte och definitioner)

I detta kapitel fastställs syftet med det föreslagna direktivet om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner. I detta kapitel fastställs dessutom definitionerna för de viktigaste termerna i förslaget.

3.3.2. Kapitel II (Tillämpningsområde för det gemensamma systemet för skatt på finansiella transaktioner)

I detta kapitel fastställs den grundläggande ramen för det föreslagna gemensamma systemet för en skatt på finansiella transaktioner inom ramen för ett fördjupat samarbete. Det är transaktionernas bruttovärde som ska beskattas, före eventuell netting.

Skattens tillämpningsområde är brett i det att den avser att täcka transaktioner avseende alla typer av finansiella instrument, eftersom dessa ofta är nära substitut för varandra. I tillämpningsområdet ingår således instrument som är överlåtbara på kapitalmarknaden, penningmarknadsinstrument (med undantag för betalningsmedel), andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (vilket inkluderar fondföretag och alternativa investeringsfonder)¹³ och derivatkontrakt. Tillämpningsområdet är inte begränsat till handel på organiserade marknader, t.ex. reglerade marknader eller multilaterala handelsplattformar eller systematisk internhandlare, utan täcker även annan typ av handel, däribland OTC-handel. Tillämpningsområdet är inte heller begränsat till överföring av ägande utan täcker snarare det åtagande som en aktör gör, vilket avspeglar huruvida det berörda finansinstitutet övertar den risk som är knuten till ett visst finansiellt instrument ("köp och försäljning").

---

¹³ Hänvisning görs till definitionen av finansiella instrument i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1). Denna definition täcker andelar i företag för kollektiva investeringar. Följaktligen utgör aktier och andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32) och alternativa investeringsfonder (AIF-fonder) enligt definitionen i artikel 4.1 a i direktiv 2011/61/EU (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1) finansiella instrument.

När sådana finansiella instrument vars köp och försäljning ska beskattas är föremål för en överföring mellan olika företag i en koncern ska denna överföring beskattas även om den kanske inte utgör ett köp eller en försäljning.

Utväxling av finansiella instrument, repor, omvända repor, avtal om utlåning av värdepapper och avtal om inlåning av värdepapper omfattas uttryckligen av skatten. I syfte att undvika kringgående av skatt anses en utväxling av finansiella instrument ge upphov till två transaktioner. Å andra sidan gäller att en repa, omvänd repa, ett avtal om utlåning av värdepapper och ett avtal om inlåning av värdepapper gör att ett finansiellt instrument ställs till en given persons förfogande under en bestämd tidsperiod. Alla sådana avtal bör därför anses utgöra en enda finansiell transaktion.

För att undvika skatteflykt bör dessutom varje väsentlig ändring av en beskattningsbar finansiell transaktion anses ge upphov till en ny finansiell transaktion av samma slag som den ursprungliga transaktionen. Det föreslås att man lägger till en icke uttömmande förteckning över vad som kan anses utgöra en väsentlig ändring.

När ett derivatkontrakt medför tillhandahållande av ett finansiellt instrument ska dessutom utöver det beskattningsbara derivatkontraktet även tillhandahållandet av det finansiella instrumentet beskattas, förutsatt att alla övriga villkor för beskattning är uppfyllda.

Vad gäller finansiella instrument som kan bli föremål för en beskattningsbar finansiell transaktion finns det en tydlig, bred och godkänd uppsättning definitioner i det relevanta regelverket på EU-nivå¹⁴. Av definitionerna framgår att avistatransaktioner på valutamarknaden inte utgör beskattningsbara finansiella transaktioner, medan derivatkontrakt på valutamarknaden är beskattningsbara. Derivatkontrakt avseende råvaror omfattas också, medan konkreta råvarutransaktioner inte omfattas.

Strukturerade produkter, dvs. omsättningsbara värdepapper eller andra finansiella instrument som erbjuds genom värdepapperisering kan också bli föremål för en beskattningsbar finansiell transaktion. Sådana produkter är jämförbara med alla andra finansiella instrument och måste följaktligen ingå i begreppet finansiellt instrument som det används i detta förslag. Om dessa produkter inte skulle omfattas av skatten på finansiella transaktioner, skapas möjligheter till skatteflykt. Denna kategori av produkter innefattar särskilt vissa obligationer, warranter och certifikat samt värdepapperisering på bankområdet, som vanligtvis överförs till marknaden en stor del av den kreditrisk som är knuten till tillgångar som hypotek eller andra lån, samt värdepapperisering på försäkringsområdet, som avser överföring av andra typer av risker, exempelvis teckningsrisk.

Skattens tillämpningsområde inriktas emellertid på finansiella transaktioner som utförs av finansinstitut som agerar som en part i en finansiell transaktion, antingen för egen räkning eller för andra personers räkning eller som agerar i namn av en part i transaktionen. Härigenom säkerställs att skatten på finansiella transaktioner tillämpas på ett heltäckande sätt. I praktiken syns en finansiell transaktion vanligtvis genom respektive poster i bokföringen. Införandet av en skatt på finansiella transaktioner bör inte inverka negativt på finansinstitutens refinansieringsmöjligheter, på penningpolitiken i allmänhet eller på statsskuldförvaltningen. Följaktligen bör transaktioner med Europeiska centralbanken, Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska unionen när den utövar sin funktion att förvalta sina tillgångar,

---

¹⁴ Se särskilt direktiv 2004/39/EG (se föregående fotnot).

sina betalningsbalanslån och liknande, samt medlemsstaternas centralbanker undantas från direktivets tillämpningsområde.

Bestämmelserna i rådets direktiv 2008/7/EG kommer att fortsätta att vara fullt tillämpliga. Artikel 5.1 e och 5.2 i det direktivet är relevant för det område som täcks av detta direktiv och förbjuder införandet av varje form av skatt på de transaktioner som anges där, med förbehåll för artikel 6.1 a i samma direktiv. I den utsträckning som direktiv 2008/7/EG således förbjuder eller skulle kunna förbjuda införandet av skatt på vissa transaktioner, särskilt transaktioner som utförs inom ramen för ombildningar eller emissioner av värdepapper i enlighet med definitionen i detta direktiv, ska dessa transaktioner inte omfattas av skatten på finansiella transaktioner. Syftet är att undvika alla eventuella konflikter med direktiv 2008/7/EG utan att man för den skull ska behöva fastställa de exakta gränserna för de skyldigheter som följer av det direktivet. Bortsett från i vilken utsträckning direktiv 2008/7/EG förbjuder beskattning av emissioner av aktier och andelar i företaget för kollektiva investeringar krävs det dessutom av skatteneutralitetsskäl att dessa företags emissioner behandlas lika. Inlösen av de aktier och andelar som emitterats utgör emellertid inte en primärmarknadstransaktion och är således beskattningsbar.

Utöver det faktum att primärmarknader utesluts enligt ovan kommer flertalet vardagliga finansiella verksamheter av betydelse för privatpersoner och företag inte att ingå i tillämpningsområdet för en skatt på finansiella transaktioner. Detta gäller ingående av försäkringskontrakt, hypotekslån, konsumentkrediter, företagslån, betalningstjänster osv. (även om efterföljande handel med dessa via strukturerade produkter ska beskattas). Avistatransaktioner på valutamarknaden ingår inte heller i tillämpningsområdet för skatten, vilket innebär att den fria rörligheten för kapital inte rörs. Derivatkontrakt baserade på valutatransaktioner ska dock beskattas, eftersom de inte utgör valutatransaktioner i sig.

Definitionen av finansinstitut är bred och innefattar huvudsakligen värdepappersföretag, organiserade marknader, kreditinstitut, försäkrings- och återförsäkringsföretag, företag för kollektiva investeringar och deras förvaltningsinstitut, pensionsfonder och deras förvaltningsinstitut, holdingbolag, företag som bedriver finansiell leasing och specialföretag, och när det är möjligt hänvisas det till definitioner i den relevanta EU-lagstiftning som antagits i regleringssyfte. Dessutom bör även andra företag, institutioner, organ och personer som utför viss finansiell verksamhet med ett betydande genomsnittligt årsvärde på de finansiella transaktionerna anses vara finansinstitut. I detta förslag sätts tröskeln till 50 % av den genomsnittliga nettoårsomsättningen för den berörda enheten.

Direktivet fastställer även de tekniska detaljerna för beräkningen av värdet på de finansiella transaktionerna och de genomsnittliga värdena när det gäller de enheter som anses vara finansinstitut på grundval av värdet av deras finansiella transaktioner. Det fastställer även vad som gäller i situationer där en sådan enhet inte längre uppfyller villkoren för att räknas som ett finansinstitut.

Centrala motparter, värdepapperscentraler, internationella värdepapperscentraler och de offentliga organ hos medlemsstaterna som tilldelats uppgiften att förvalta statskulden anses inte vara finansinstitut när de utövar sina funktioner, förutsatt att de själva inte deltar i handelsverksamhet. Dessa aktörer är även nödvändiga för att finansmarknaderna ska fungera på ett effektivt och transparent sätt och för att statskulderna ska förvaltas väl. På grund av att de har en central roll bör de dock fortsätta att ha vissa skyldigheter när det gäller att säkerställa att skatten betalas in till skattemyndigheterna och vad gäller betalningskontroll.

Skattens territoriella räckvidd och de deltagande medlemsstaternas beskattningsrätter fastställs på grundval av de regler som anges i artikel 4. Denna artikel behandlar begreppet "etablering". I huvudsak gäller hemvistprincipen, vilken dessutom kompletteras med vissa delar av emissionsprincipen, främst i syfte att hindra utflyttning (denna aspekt beskrivs mer ingående nedan).

För att en finansiell transaktion ska vara beskattningsbar i de deltagande medlemsstaterna ska en av parterna i transaktionen vara etablerad på en deltagande medlemsstats territorium i enlighet med kriterierna i artikel 4. Beskattning kommer att ske i den deltagande medlemsstat på vars territorium finansinstitutets driftsställe är beläget, om finansinstitutet är part i transaktionen och agerar antingen för egen räkning eller för en annan persons räkning eller agerar i namn av en part i transaktionen.

Om dessa driftsställen för de olika finansinstitut som är parter i en transaktion eller agerar i namn av en sådan part är belägna på olika deltagande medlemsstaters territorier, i enlighet med villkoren i artikel 4, kommer dessa olika medlemsstater att vara behöriga att beskatta transaktionen med den skattesats som de har fastställt i enlighet med detta förslag. Om driftsstället i fråga är beläget på en icke deltagande medlemsstats territorium ska transaktionen inte vara beskattningsbar i någon deltagande medlemsstat, såvida inte en av parterna är etablerad i en deltagande medlemsstat. I ett sådant fall ska det finansinstitut som inte är etablerat i en deltagande medlemsstat också anses vara etablerat i den deltagande medlemsstaten och transaktionen blir därmed också beskattningsbar där.

En särskild ändring som beror på att det fördjupade samarbetet rör det som var artikel 3.1 a i det ursprungliga förslaget. I det förslaget avsåg alla hänvisningar till ett finansinstitut som "auktoriserats" av en medlemsstat huvudkontorsauktoriseringer och auktoriseringar från den berörda medlemsstaten för transaktioner som utförs av ett finansinstitut i tredjeland som inte är fysiskt närvarande på den medlemsstatens territorium. I den tidigare utformningen kunde transaktionerna, i vissa fall, täckas av ett pass som föreskrivs i EU-lagstiftningen. Den enda auktorisation som då behövs är den som beviljats finansinstitutets huvudkontor. Vid ett fördjupat samarbete kan en ny situation uppstå, nämligen att finansinstitut som har sitt huvudkontor i en icke deltagande medlemsstat driver verksamhet på grundval av ett "pass" inom det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig (se artikel 31 i direktiv 2004/39/EG). En sådan situation bör likställas med fallet där ett finansinstitut i tredjeland driver verksamhet på grundval av en särskild auktorisation som utfärdats av den medlemsstat som berörs av transaktionen.

Genom att hemvistprincipen kompletteras med delar av emissionsprincipen kommer systemet att bättre kunna förhindra utflyttning. Genom att man kompletterar hemvistprincipen med delar av emissionsprincipen kommer det att bli mindre förmånligt att flytta ut verksamhet och inrättningar utanför det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig, eftersom handeln med finansiella instrument som är beskattningsbara enligt den sistnämnda principen och som emitterats i det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig ändå kommer att vara beskattningsbar. Detta gäller när ingen av parterna i transaktionen skulle kunna anses vara etablerad i en deltagande medlemsstat enligt de villkor som anges i kommissionens ursprungliga förslag, men handlar med finansiella instrument som är emitterade i den medlemsstaten. Detta berör huvudsakligen aktier, obligationer och liknande instrument, penningmarknadsinstrument, strukturerade produkter, andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar och derivatinstrument som handlas på organiserade handelsplatser eller handelsplattformar. När det gäller emissionsprincipen, som även ligger till grund för vissa nationella avgifter för den finansiella sektorn, anses transaktionen ha anknytning till den deltagande medlemsstat där emittenten är etablerad. De personer som deltar i en sådan transaktion anses vara etablerade i den medlemsstaten på grund av denna anknytning och de berörda finansinstitutet måste betala skatt på finansiella transaktioner i denna medlemsstat.

Alla ovanstående kriterier är underställda en allmän regel som rör fall där en person som är skyldig att betala skatt på finansiella transaktioner kan visa att det inte finns någon koppling mellan transaktionens ekonomiska substans och en deltagande medlemsstats territorium. I detta fall anses finansinstitutet eller någon annan person inte vara etablerad i en deltagande medlemsstat.

Tack vare de anknytningsfaktorer som valts och den allmänna regeln har man säkerställt att beskattning endast kan ske om det finns tillräcklig anknytning mellan transaktionen och det territorium där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig. Precis som i gällande EU-lagstiftning på området indirekta skatter, respekteras territorialitetsprincipen fullt ut.

3.3.3. Kapitel III (Utkrävbarhet, beskattningsunderlag och skattesatser)

Tidpunkten för utkrävbarhet anges som den tidpunkt då den finansiella transaktionen äger rum. En annullering i efterhand kan inte betraktas som ett skäl till att skatten inte ska utkrävas, utom när det rör sig om misstag.

Eftersom transaktioner som rör derivat är av en annan karaktär och har andra kännetecken än transaktioner som rör andra finansiella instrument än derivat bör dessa olika typer av transaktioner ha olika beskattningsunderlag.

För köp och försäljning av vissa finansiella instrument (andra än derivat) fastställs vanligtvis ett pris eller någon annan typ av ersättning. Logiskt sett bör detta pris eller denna ersättning utgöra beskattningsunderlag. För att undvika marknadsnedvridningar krävs emellertid särskilda regler i de fall ersättningen är lägre än marknadspriset eller när transaktioner äger rum mellan företag i en koncern och inte utgör ett "köp" eller en "försäljning". I dessa fall ska beskattningsunderlaget utgöras av ett marknadspris fastställt på normala marknadsmässiga villkor (enligt armlängdsprincipen) vid tidpunkten för skattens utkrävbarhet. Detta slags transaktioner mellan företag i en koncern kan mycket väl utgöras av transaktioner utan ersättning, under det att transaktioner med ersättning utgör ett "köp" eller en "försäljning"

När det gäller köp/försäljning, överföring, utväxling, ingående av derivatkontrakt och väsentliga ändringar av ett sådant, ska beskattningsunderlaget utgöras av det nominella belopp som anges i derivatkontraktet vid tidpunkten för köpet/försäljningen, överföringen, utväxlingen eller ingåendet av kontraktet, alternativt när det skedde en väsentlig ändring. Detta möjliggör en okomplicerad och enkel tillämpning av skatten på derivatkontrakt samtidigt som efterlevnadskostnaderna och de administrativa kostnaderna blir låga. Detta tillvägagångssätt gör det också svårare att på ett konstlat sätt minska skattebördan genom kreativa utformningar av derivatkontrakt, eftersom det inte skulle finnas något skatteincitament för att exempelvis ingå en överenskommelse om enbart olikheter i priser eller värden. Det medför även beskattning vid tidpunkten för köpet/försäljningen, överföringen, ingåendet eller den väsentliga ändringen av kontraktet i stället för att beskatta kassaflöden vid olika tidpunkter under kontraktets löptid. Den skattesats som ska användas i detta fall bör vara tämligen låg så att skattebördan inte blir orimlig.

Det kan krävas särskilda bestämmelser i de deltagande medlemsstaterna för att förebygga skattebedrägeri, skatteundandragande eller missbruk (se även avsnitt 3.3.4). Detta gäller exempelvis när det nominella beloppet har delats upp på ett konstlat sätt: det nominella beloppet för en swap kan t.ex. ha dividerats med en godtyckligt stor faktor och samtliga betalningar multipliceras då med samma faktor. Detta medför att instrumentets kassaflöden är oförändrade medan beskattningsunderlagets storlek sänks på ett godtyckligt sätt.

Det krävs särskilda bestämmelser för att fastställa beskattningsunderlaget för transaktioner när underlaget eller delar av underlaget uttrycks i en annan valuta än den deltagande taxeringsmedlemsstatens valuta.

Transaktioner som rör derivat är av en annan karaktär än transaktioner som rör andra finansiella instrument än derivat. Marknaderna kommer sannolikt också att reagera olika på en skatt på finansiella transaktioner avseende dessa två olika kategorier. Av dessa skäl och för att beskattningen ska utjämnas så brett som möjligt bör olika skattesatser gälla för dessa två kategorier av transaktioner.

Vid fastställandet av skattesatser bör man också beakta skillnader mellan metoderna för att fastställa beskattningsunderlag.

Minimiskattesatserna (ovanför vilka medlemsstaterna ges handlingsutrymme) föreslås allmänt fastställas till en nivå som är tillräckligt hög för att detta direktivs harmoniseringssyfte ska uppnås. Samtidigt sätts de föreslagna skattesatserna tillräckligt lågt för att minimera riskerna för utflyttning.

3.3.4. Kapitel IV (Betaling av skatten, med betalningen sammanhängande skyldigheter samt förebyggande av skatteunddragande, skatteflykt och missbruk)

I detta förslag fastställs skattens tillämpningsområde på grundval av finansiella transaktioner i vilka ett på den berörda deltagande medlemsstatens territorium etablerat finansinstitut är part (agerande antingen för egen räkning eller för en annan persons räkning) eller transaktioner där institutet agerar i en parts namn. Det stora flertalet av transaktionerna på finansmarknaderna utförs av finansinstitut och en skatt på finansiella transaktioner bör inriktas på finanssektorn i sig snarare än privatpersoner. Dessa institut bör således ansvara för betalning av skatten till skattemyndigheterna i de deltagande medlemsstater där dessa finansinstitut anses vara etablerade. När ett finansinstitut agerar i namn av ett annat finansinstitut eller för dess räkning ska enbart detta andra finansinstitut vara betalningsskyldigt för skatten så att man undviker att skatt som tas ut i flera led.

Det föreslås också att man så långt det är möjligt ska säkerställa att skatten verkligen betalas. Enligt villkoren i detta förslag bör därför, om den skatt som ska betalas till följd av en transaktion inte har betalats i tid, varje part i den transaktionen vara solidariskt ansvarig för betalning av skatten. De deltagande medlemsstaterna bör dessutom kunna ange att andra personer är solidariskt ansvariga för betalning av skatten, även i de fall huvudkontoret för en part i transaktionen är beläget utanför de deltagande medlemsstaternas territorium.

I förslaget föreskrivs också tidsgränser för inbetalning av skatten på de konton som de deltagande medlemsstaterna fastställt. De flesta finansiella transaktioner utförs på elektronisk väg. I dessa fall bör skatten betalas omedelbart vid tidpunkten för utkrävbarhet. I andra fall bör skatten betalas inom en period som är tillräckligt lång för att medge manuell bearbetning av betalningen, samtidigt som man undviker att det berörda finansinstitutet får omotiverade likviditetsfördelar. I detta hänseende kan en period om tre arbetsdagar från tidpunkten för utkrävbarhet anses som lämplig.

De deltagande medlemsstaterna bör vara skyldiga att vidta lämpliga åtgärder i fråga om registrering, redovisning och rapportering och att fullgöra andra förpliktelser för att säkerställa att skatten tas ut korrekt och i rätt tid och att den verkligen betalas till skattemyndigheterna. I detta hänseende föreslås det att kommissionen ska bemyndigas att fastställa ytterligare detaljer. Detta är nödvändigt för att säkerställa harmoniserade åtgärder som minskar kostnaderna för att efterleva reglerna och för att vid behov möjliggöra snabba tekniska anpassningar. I detta sammanhang bör de deltagande medlemsstaterna dra fördel av befintlig och framtida EU-lagstiftning om finansmarknaderna, vilken

innehåller skyldigheter i fråga om rapportering och bevarande av uppgifter när det gäller finansiella transaktioner.

Enligt det föreslagna direktivet skulle medlemsstaterna också vara skyldiga att vidta åtgärder för att förhindra bedrägerier och skatteundrandragande.

För att hantera risken för missbruk som skulle kunna äventyra det gemensamma systemets funktion, förslås det att ett antal detaljer fastställs i direktivet. Således innehåller förslaget en allmän regel för att motverka missbruk, som bygger på den liknande bestämmelsen i kommissionens rekommendation av den 6 december 2012 om aggressiv skatteplanering¹⁵, samt en bestämmelse som bygger på samma principer men som hanterar de särskilda problemen i samband med depåbevis och liknande säkerheter.

För att undvika komplikationer i skatteuppbörden till följd av olika uppbördsmetoder, och påföljande onödiga kostnader för att efterleva reglerna, bör de metoder som de deltagande medlemsstaterna tillämpar för uppbörd av skatten vara enhetliga i den omfattning som krävs för dessa ändamål. Sådana enhetliga metoder skulle också bidra till att alla skattebetalare behandlas lika. Enligt det föreslagna direktivet ska därför kommissionen bemyndigas att anta genomförandeåtgärder i detta syfte.

För att förenkla förvaltningen av skatten skulle de deltagande medlemsstaterna kunna införa nationella (allmänt tillgängliga) register för de enheter som ska betala skatten. I praktiken skulle de kunna använda befintlig kodifiering, t.ex. företagsidentifikationskoderna (BIC/ISO 9362) för både finansinstitut och andra institutioner, koden för klassificering av finansiella instrument (CFI/ISO 10962) för finansiella instrument och ID-koden för marknader (MIC/ISO 10383) för de olika marknaderna.

Utöver diskussionerna om fastställandet av enhetliga uppbördsmetoder i den berörda kommittén skulle kommissionen kunna organisera regelbundna expertmöten för att med de deltagande medlemsstaterna diskutera hur direktivet fungerar när det väl har antagits, särskilt sätt att säkerställa korrekt betalning av skatten och kontroll av betalningen, samt frågor som rör förebyggande av skatteundrandragande, skatteflykt och missbruk.

I utkastet till direktiv behandlas inte frågor om administrativt samarbete som berörs i befintliga instrument för fastställande och indrivning av skatter, i synnerhet rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG¹⁶ (tillämpligt från och med den 1 januari 2013) och rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder¹⁷ (tillämpligt från och med den 1 januari 2012). Det föreslagna direktivet lägger inte till något till dessa instrument, men minskar inte heller deras tillämpningsområde. De tillämpas fortsatt på alla skatter av något slag som tas ut av en medlemsstat eller för en medlemsstats räkning¹⁸, och detta omfattar såväl skatten på finansiella transaktioner som andra skatter som tas ut på sådant sätt. Instrumenten gäller för alla medlemsstater och de bör tillhandahålla bistånd inom ramarna för instrumenten och i enlighet med deras villkor. Till andra

---

¹⁵ EUT L 338, 12.12.2012, s. 41.

¹⁶ EUT L 64, 11.3.2011, s. 1.

¹⁷ EUT L 84, 31.3.2010, s. 1.

¹⁸ Med vissa undantag i fråga om direktiv 2011/16/EU, som dock inte är relevanta här.

instrument som är relevanta i detta sammanhang hör OECD:s och Europarådets multilaterala konvention om ömsesidig handräckning i skatteärenden¹⁹.

I kombination med de begrepp som ligger till grund för skatten på finansiella transaktioner (brett tillämpningsområde, den breda definierade hemvistprincipen och avsaknaden av undantag) gör ovanstående regler det möjligt att minimera skatteundrandragande, skatteflykt och missbruk.

3.3.5. Kapitel V (Slutbestämmelser)

Av det harmoniseringssyfte som ligger till grund för detta förslag följer att de deltagande medlemsstaterna inte bör få behålla eller införa några andra skatter på finansiella transaktioner såsom de definieras i detta förslag än den skatt som fastställs i detta förslag till direktiv och mervärdesskatt. I fråga om mervärdesskatt gäller även fortsättningsvis den valfrihet för beskattning av transaktioner som föreskrivs i artikel 137.1 a i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt²⁰. Andra skatter och avgifter, som skatter på försäkringspremier, registreringsavgifter på finansiella transaktioner m.m., har givetvis en annan karaktär, när de utgör en genuin återbetalning av kostnader eller en ersättning för tillhandahållna tjänster. Sådana skatter och avgifter berörs följaktligen inte av detta förslag.

Det föreslås att de deltagande medlemsstaterna till kommissionen ska översända texterna till de bestämmelser som införlivar det föreslagna direktivet i den nationella lagstiftningen. Ingen bestämmelse om förklarande dokument föreslås med tanke på det begränsade antalet artiklar i förslaget och de åtföljande förpliktelseerna för medlemsstaterna.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Enligt preliminära beräkningar skulle, beroende på marknadsreaktionerna, de totala intäkterna från skatten i de deltagande medlemsstaterna ha kunnat uppgå till mellan 30 och 35 miljarder euro årligen, om det ursprungliga förslaget för EU-27 hade tillämpats på EU-11. Om hänsyn tas till nettoeffekterna av de anpassningar som har gjorts jämfört med det ursprungliga förslaget, särskilt att i) fondföretags och AIF-fonders utgivande av andelar och aktier inte längre betraktas som primärmarknadstransaktioner, och ii) att bestämmelserna i hemvistprincipen för att bekämpa utflyttning av finanstransaktioner i dess ursprungliga utformning har förstärkts genom att de kompletterats med inslag i emissionsprincipen, visar preliminära beräkningar att skatteintäkterna skulle kunna vara i storleksordningen 31 miljarder årligen.

Enligt kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel av den 29 juni 2011²¹, ändrat den 9 november 2011²², ska en del av de inkomster som genereras av skatten på finansiella transaktioner utgöra egna medel för EU-budgeten. De egna medel som utgörs av BNI-baserade bidrag från de deltagande medlemsstaterna skulle minska i enlighet med detta.

¹⁹

<http://www.oecdilibrary.org/docserver/download/fulltext/2311331e.pdf?expires=1309623132&id=id&accname=ocid194935&checksum=37A9732331E7939B3EE154BB7EC53C41>.

²⁰ EUT L 347, 11.12.2006, s. 1.

²¹ KOM(2011) 510 slutlig.

²² http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwkl420/proposal_council_own_resources_en.pdf.

KOM(2011) 739 slutlig.

http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwkl420/COM_2011_0739_EN.pdf.

Vid Europeiska rådets möte den 7–8 februari 2013 uppmanades de deltagande medlemsstaterna att undersöka om skatten på finansiella transaktioner skulle kunna ligga till grund för nya egna medel i EU-budgeten.

2013/0045 (CNS)

Förslag till

RÅDETS DIREKTIV**om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 113,

med beaktande av rådets beslut 2013/52/EU av den 22 januari 2013 om bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner¹,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Under 2011 tog kommissionen del av en omfattande debatt om ytterligare beskattning av finanssektorn. Denna debatt hade sitt ursprung i en önskan att finanssektorn i skälig och väsentlig utsträckning skulle bidra till kostnaderna för den ekonomiska och finansiella krisen och i framtiden beskattas på ett skäligt sätt i förhållande till andra sektorer och i en strävan att avskräcka finansinstitut från alltför riskfylld verksamhet, att komplettera regleringsåtgärder med inriktning på att förhindra framtida kriser och att generera ytterligare inkomster till de allmänna budgetarna och för särskilda policyändamål.
- (2) Genom beslut 2013/52/EU bemyndigade rådet Belgien, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike, Portugal, Slovenien och Slovakien (nedan kallade *deltagande medlemsstater*) att inleda ett fördjupat samarbete sinsemellan på området för skatt på finansiella transaktioner.
- (3) Med tanke på att de flesta av de berörda finansiella transaktionerna har extremt hög mobilitet är det i syfte att förhindra snedvridningar på grund av åtgärder som vidtas unilateralt av deltagande medlemsstater och därmed förbättra den inre marknadens funktion

---

¹ EUT L 22, 25.1.2013, s. 11.

² EUT C [...], [...], s. [...].

³ EUT C [...], [...], s. [...].

av stor vikt att de grundläggande inslagen i en skatt på finansiella transaktioner i de deltagande medlemsstaterna harmoniseras på unionsnivå. Därigenom bör man kunna undvika incitament för skattearbitrage mellan de deltagande medlemsstaterna, snedvridningar av resursallokeringen mellan finansmarknaderna i de deltagande medlemsstaterna och risker för dubbelbeskattning eller utebliven beskattning.

- (4) För att förhindra snedvridningar mellan de deltagande medlemsstaterna och förbättra den inre marknadens funktion krävs det att skatten på finansiella transaktioner tillämpas på ett brett spektrum av finansinstitut och finansiella transaktioner, på handel med ett brett spektrum av finansiella instrument – inbegripet strukturerade produkter – både på organiserade marknader och OTC-marknader, på ingående av derivatkontrakt och på väsentliga ändringar av de berörda operationerna.
- (5) I princip är varje överenskommen överföring av ett eller flera finansiella instrument kopplad till en viss transaktion som i sin tur bör vara underkastad skatt på finansiella transaktioner med anledning av den överenskomna överföringen. Eftersom en utväxling av finansiella instrument ger upphov till två sådana överföringar, bör varje sådan utväxling anses ge upphov till två transaktioner, för att undvika kringgående av skatten. Genom repor, omvända repor, avtal om utlåning av värdepapper och avtal om inlåning av värdepapper ställs ett finansiellt instrument till en viss persons förfogande under en viss tidsperiod. Alla sådana avtal – inbegripet väsentliga ändringar av sådana avtal – bör därför anses ge upphov till en enda transaktion.
- (6) För att finansmarknaderna och förvaltningen av statsskulden ska fortsätta att fungera på ett effektivt och transparent sätt är det nödvändigt att utesluta vissa aktörer från tillämpningsområdet för skatten på finansiella transaktioner, i den utsträckning som dessa aktörer utövar funktioner som inte betraktas som handelsverksamhet i sig utan snarare som verksamheter som underlättar handeln eller skyddar förvaltningen av statsskulden. Aktörer som enligt ovan utesluts från tillämpningsområdet för skatten med anledning av deras stora betydelse för finansmarknadernas eller statsskuldförvaltningens funktion bör dock underkastas de regler som syftar till att säkerställa korrekt betalning av skatten till skattemyndigheterna och kontroll av betalningen.
- (7) Införandet av en skatt på finansiella transaktioner bör inte inverka negativt på finansinstitut och staters refinansieringsmöjligheter eller på penningpolitiken i allmänhet. Transaktioner med Europeiska centralbanken, Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, Europeiska stabilitetsmekanismen, medlemsstaternas centralbanker och Europeiska unionen – när denna utövar funktionen att förvalta sina tillgångar, betalningsbalanslån eller likartad verksamhet – bör därför inte omfattas av skatten.
- (8) Med undantag av ingående eller väsentlig ändring av derivatkontrakt bör primärmarknadstransaktioner och sådana för företag och privatpersoner väsentliga transaktioner som ingående av försäkringskontrakt, hypotekslån, konsumentkrediter eller betalningstjänster inte omfattas av skatten på finansiella transaktioner, för att inte negativt påverka företags och offentliga förvaltningars kapitalanskaffning och för att undvika inverkan på hushållen.
- (9) Bestämmelserna i rådets direktiv 2008/7/EG av den 12 februari 2008 om indirekta skatter på kapitalanskaffning⁴ fortsätter att vara till fullo tillämpliga. Bestämmelserna i artikel 5.1 e

⁴ EUT L 46, 21.2.2008, s. 11.

och 5.2 i direktiv 2008/7/EG är av betydelse för det område som omfattas av det här direktivet. Genom de bestämmelserna förbjuds, med förbehåll för artikel 6.1 a i direktiv 2008/7/EG, uttag av någon som helst indirekt skatt på de transaktioner som avses i de bestämmelserna. Transaktioner på vilka det enligt direktiv 2008/7/EG är förbjudet eller kan vara förbjudet att ta ut skatt bör därför inte omfattas av skatten på finansiella transaktioner. Oberoende av i vilken utsträckning beskattning av emission av andelar i företag för kollektiva investeringar är förbjuden enligt direktiv 2008/7/EG gör skatteneutralitets-överväganden en enhetlig behandling av alla sådana företags emissioner nödvändig. Inlösen av andelar som emitterats av företag för kollektiva investeringar har emellertid inte karaktären av en primärmarknadstransaktion och bör därför vara beskattningsbar.

- (10) Bestämmelser om beskattningsunderlaget för skatten på finansiella transaktioner och om skattens utkrävbarhet bör harmoniseras för att undvika snedvridningar på den inre marknaden.
- (11) Tidpunkten då skatten blir utkrävbar bör inte skjutas upp i onödan. Den bör sammanfalla med den tidpunkt då den finansiella transaktionen äger rum.
- (12) För att beskattningsunderlaget ska kunna fastställas på enklast möjliga sätt – i syfte att begränsa kostnaderna för företag och skatteförvaltningar – bör man när det gäller andra finansiella transaktioner än sådana som rör derivatkontrakt som regel ta fasta på den ersättning som erläggs i samband med transaktionen. Om ingen ersättning erläggs eller om den ersättning som erläggs är lägre än marknadspriset, bör man ta fasta på marknadspriset som en skäligen återspeglings av värdet på transaktionen. När det gäller köp, försäljning, överföring, utväxling eller ingående av derivatkontrakt eller väsentliga ändringar av sådana operationer bör man – för att även i dessa fall underlätta fastställandet av beskattningsunderlaget – ta fasta på det nominella belopp som anges i kontraktet.
- (13) För lika behandlings skull bör en enda skattesats tillämpas inom varje kategori av transaktioner, dvs. handel med andra finansiella instrument än derivatkontrakt och väsentliga ändringar av de berörda operationerna, å ena sidan, och köp, försäljning, överföring, utväxling och ingående av derivatkontrakt och väsentliga ändringar av sådana operationer, å andra sidan.
- (14) För att beskattningen ska inriktas på finanssektorn som sådan snarare än på privatpersoner och med tanke på att finansinstitut utför de allra flesta transaktionerna på finansmarknaderna bör skatten tillämpas på finansinstitut, oavsett om de agerar i eget namn, i andra personers namn, för egen räkning eller för andra personers räkning.
- (15) Med tanke på finansiella transaktioners höga mobilitet bör skatten på finansiella transaktioner för att motverka potentiell skatteflykt tillämpas på grundval av hemvistprincipen. För att ytterligare minska risken för omlokalisering av transaktioner bör, samtidigt som man i syfte att underlätta tillämpning av skatten fortsätter att ta fasta på begreppet "etablering", hemvistprincipen kompletteras med inslag av emitteringsprincipen. Vid transaktioner i vissa finansiella instrument bör de inblandade personerna därför anses vara etablerade i den deltagande medlemsstat där de berörda instrumenten emitterats.
- (16) Minimiskattesatserna bör vara tillräckligt höga för att den med den gemensamma skatten på finansiella transaktioner eftersträfvade harmoniseringen ska kunna uppnås. Samtidigt måste de vara så låga att delokaliseringsriskerna minimeras.

- (17) Det bör undvikas att endera sidan i en enskild transaktion beskattas mer än en gång. När ett finansinstitut agerar i ett annat finansinstituts namn eller för ett annat finansinstituts räkning bör därför enbart detta andra finansinstitut betala skatten.
- (18) De deltagande medlemsstaterna bör åläggas att vidta erforderliga åtgärder för att skatten på finansiella transaktioner ska uppbäras på korrekt sätt och i rätt tid.
- (19) De deltagande medlemsstaterna bör åläggas att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra skattebedrägeri och skatteundrandragande.
- (20) För att förhindra skatteflykt och missbruk genom konstlade arrangemang är det nödvändigt att föreskriva en allmän regel mot missbruk. För att angripa de särskilda problem som är kopplade till depåbevis och liknande värdepapper bör det också föreskrivas en på samma principer grundad särskild regel.
- (21) I syfte att göra det möjligt att anta mer ingående regler på vissa tekniska områden när det gäller skyldigheter i fråga om registrering, redovisning och rapportering och andra skyldigheter för att säkerställa att den skatt som ska betalas till skattemyndigheterna verkligen betalas till dessa och att vid behov snabbt ändra dessa regler bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på fastläggandet av de åtgärder som är nödvändiga i detta syfte. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. Kommissionen bör, då den förbereder och utarbetar delegerade akter, se till att relevanta handlingar översänds till rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (22) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv när det gäller uppbörden av skatten i de deltagande medlemsstaterna bör genomförandebefogenheter ges till kommissionen. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter⁵.
- (23) Med tanke på att marknadsaktörerna kommer att behöva en viss tid för att anpassa sig till de nya reglerna bör man sörja för att det finns ett lämpligt tidsutrymme mellan den dag då de nationella bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv antas och den dag då dessa bestämmelser ska börja tillämpas.
- (24) Eftersom målet för detta direktiv, att harmonisera de grundläggande inslagen i en skatt på finansiella transaktioner i de deltagande medlemsstaterna på unionsnivå, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av dessa medlemsstater och det därför, med sikte på att förbättra den inre marknadens funktion, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

---

⁵ EUT L 55, 28.2.2011, s. 13.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I Syfte och definitioner

Artikel 1 Syfte

1. Med detta direktiv genomförs det fördjupade samarbete medlemsstater emellan som rådet bemyndigade genom beslut 2013/52/EU, genom att det fastläggs bestämmelser om en harmoniserad skatt på finansiella transaktioner.
2. De deltagande medlemsstaterna ska utkräva skatt på finansiella transaktioner i enlighet med detta direktiv.

Artikel 2 Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:
  - (1) *deltagande medlemsstat*: en medlemsstat som vid den tidpunkt då skatten enligt detta direktiv blir utkrävbar deltar i ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner, på grundval av beslut 2013/52/EU eller på grundval av ett beslut som antagits i enlighet med artikel 331.1 andra eller tredje stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*).
  - (2) *finansiell transaktion*: något av följande:
    - (a) Köp och försäljning av ett finansiellt instrument före netting och avveckling.
    - (b) Överföring mellan företag i en koncern av rätten att förfoga över ett finansiellt instrument som ägare och varje likvärdig operation som innebär en överföring av den risk som är knuten till det finansiella instrumentet, i de fall som inte omfattas av led a.
    - (c) Ingående av derivatkontrakt före netting och avveckling.
    - (d) En utväxling av finansiella instrument.
    - (e) En repa, en omvänd repa, ett avtal om utlåning av värdepapper eller ett avtal om inlåning av värdepapper.
  - (3) *finansiellt instrument*: ett finansiellt instrument enligt avsnitt C i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG⁶ eller en strukturerad produkt.

---

⁶ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1.

- (4) *derivatkontrakt*: ett finansiellt instrument enligt avsnitt C punkterna 4–10 i bilaga I till direktiv 2004/39/EG såsom genomfört genom artiklarna 38 och 39 i kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006⁷.
- (5) *repa* och *omvänd repa*: ett avtal enligt artikel 3.1 m i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG⁸.
- (6) *avtal om utlåning av värdepapper* och *avtal om inlåning av värdepapper*: ett avtal enligt artikel 3 i direktiv 2006/49/EG.
- (7) *strukturerad produkt*: omsättningsbara värdepapper eller andra finansiella instrument som erbjuds genom värdepapperisering i den mening som avses i artikel 4.36 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG⁹ eller genom likvärdiga transaktioner som involverar överföring av andra risker än kreditrisken.
- (8) *finansinstitut*: något av följande:
- (a) Värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.1 i direktiv 2004/39/EG.
  - (b) Reglerade marknader enligt definitionen i artikel 4.1.14 i direktiv 2004/39/EG och alla andra typer av organiserade handelsplatser eller handelsplattformar.
  - (c) Kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1 i direktiv 2006/48/EG.
  - (d) Försäkrings- och återförsäkringsföretag enligt definitionerna i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG¹⁰.
  - (e) Företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG¹¹ och förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i det direktivet.
  - (f) Pensionsfonder eller tjänstepensionsinstitut enligt definitionen i artikel 6 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG¹² samt kapitalförvaltare för sådana fonder eller institut.
  - (g) Alternativa investeringsfonder (AIF-fonder) och förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) enligt definitionerna i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU¹³.
  - (h) Specialföretag för värdepapperisering enligt definitionen i artikel 4.44 i direktiv 2006/48/EG.
  - (i) Specialföretag enligt definitionen i artikel 13.26 i direktiv 2009/138/EG.

---

⁷ EUT L 241, 2.9.2006, s. 1.

⁸ EUT L 177, 30.6.2006, s. 201.

⁹ EUT L 177, 30.6.2006, s. 1.

¹⁰ EUT L 335, 17.12.2009, s. 1.

¹¹ EUT L 302, 17.11.2009, s. 32.

¹² EUT L 235, 23.9.2003, s. 10.

¹³ EUT L 174, 1.7.2011, s. 1.

- (j) Alla andra företag, institut, organ eller personer som bedriver en eller flera av följande verksamheter, när det genomsnittliga årsvärdet på deras finansiella transaktioner utgör mer än 50 % av deras genomsnittliga nettoårsomsättning enligt artikel 28 i rådets direktiv 78/660/EEG¹⁴:
- i) Verksamheter som avses i punkterna 1, 2, 3 och 6 i bilaga I till direktiv 2006/48/EG.
  - ii) Handel för egen räkning, för kunders räkning eller i kunders namn med alla typer av finansiella instrument.
  - iii) Förvärv av innehav i företag.
  - iv) Medverkan i eller emission av finansiella instrument.
  - v) Tillhandahållande av tjänster som är relaterade till de verksamheter som avses i led iv.
- (9) *central motpart*: en central motpart enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012¹⁵.
- (10) *netting*: netting enligt definitionen i artikel 2 k i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG¹⁶.
- (11) *finansiellt instrument enligt avsnitt C i bilaga I till direktiv 2004/39/EG som emitterats på en deltagande medlemsstats territorium och strukturerad produkt som emitterats på en deltagande medlemsstats territorium*: ett finansiellt instrument som emitterats av en person som har sitt säte i medlemsstaten eller, om det rör sig en fysisk person, som har en fast adress eller, om ingen fast adress kan fastställas, en stadigvarande adress i medlemsstaten.
- (12) *nominellt belopp*: det underliggande nominella värde som används för att beräkna betalningar inom ramen för ett visst derivatkontrakt.
2. Varje operation enligt punkt 1.2 a, b, c och e ska anses ge upphov till en enda finansiell transaktion. Varje utväxling enligt punkt 1.2 d ska anses ge upphov till två finansiella transaktioner. Varje väsentlig ändring av en operation enligt punkt 1.2 a–e ska anses utgöra en ny operation av samma typ som den ursprungliga operationen. En ändring ska anses som väsentlig särskilt om den involverar substitution av minst en part, om operationens syfte eller räckvidd – inbegripet tidsmässiga räckvidd – eller den överenskomna ersättningen ändras eller om den ursprungliga operationen skulle ha ådragit sig högre skatt om den hade ingåtts i sin ändrade form.
3. Vid tillämpning av punkt 1.8 j gäller följande:
- (a) Det genomsnittliga årsvärde som avses i den punkten ska beräknas antingen på grundval av de tre föregående kalenderåren eller när det rör sig om en kortare period av tidigare verksamhet på grundval av denna kortare period.

¹⁴ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11.

¹⁵ EUT L 201, 27.7.2012, s. 1.

¹⁶ EGT L 166, 11.6.1998, s. 45.

- (b) Värdet på varje transaktion enligt artikel 6 ska utgöras av beskattningsunderlaget enligt den artikeln.
- (c) Värdet på varje transaktion enligt artikel 7 ska utgöras av 10 % av beskattningsunderlaget enligt den artikeln.
- (d) Om det genomsnittliga årsvärdet på de finansiella transaktionerna under två på varandra följande kalenderår inte överstiger 50 % av den genomsnittliga nettoårsomsättningen enligt artikel 28 i direktiv 78/660/EEG,

Kapitel II

Tillämpningsområde för det gemensamma systemet för skatt på finansiella transaktioner

Artikel 3 *Tillämpningsområde*

1. Detta direktiv ska tillämpas på alla finansiella transaktioner under förutsättning att minst en part i transaktionen är etablerad på en deltagande medlemsstats territorium och att ett finansinstitut som är etablerat på en deltagande medlemsstats territorium är part i transaktionen och därvid agerar för egen räkning eller för en annan persons räkning eller att ett finansinstitut som är etablerat på en deltagande medlemsstats territorium agerar i namn av en part i transaktionen.
2. Med undantag av artiklarna 10.3, 10.4 och 11.1–11.4 ska detta direktiv inte tillämpas på följande aktörer:
  - (a) Centrala motparter, när de utövar en central motparts funktion.
  - (b) Värdepapperscentraler och internationella värdepapperscentraler, när de utövar en värdepapperscentralers eller internationell värdepapperscentralers funktion.
  - (c) Medlemsstater, när de förvaltar statsskulden, och offentliga organ som anförtrots funktionen att förvalta statsskulden, när de utövar denna funktion.
3. Om en aktör enligt punkt 2 inte är beskattningsbar, ska detta inte förhindra att dess motpart beskattas.
4. Detta direktiv ska inte tillämpas på följande transaktioner:
  - (a) Primärmarknadstransaktioner enligt artikel 5 c i förordning (EG) nr 1287/2006 inbegripet garantigivning för och påföljande tilldelning av finansiella instrument inom ramen för emission av sådana instrument.
  - (b) Transaktioner med medlemsstaternas centralbanker.
  - (c) Transaktioner med Europeiska centralbanken.
  - (d) Transaktioner med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, transaktioner med Europeiska unionen som hör samman med ekonomiskt bistånd som gjorts tillgängligt på grundval av artikel 143 i EUF-

fördraget och ekonomiskt bistånd som gjorts tillgängligt på grundval av artikel 122.2 i EUF-fördraget samt transaktioner med Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen som hör samman med förvaltningen av deras tillgångar.

- (e) Utan att det påverkar leden c och d, transaktioner med Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och Europeiska investeringsbanken och med organ som inrättats av Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen och omfattas av protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier, inom de gränser och på de villkor som anges i det protokollet, i överenskommelserna om säte eller i andra överenskommelser som ingåtts för att genomföra protokollet.
- (f) Transaktioner med internationella organisationer eller organ – andra än de som avses i leden c, d och e – som erkänts som sådana av värdstaternas offentliga myndigheter, inom de gränser och på de villkor som anges i de internationella konventionerna om inrättande av organisationerna eller organen eller i överenskommelserna om säte.
- (g) Transaktioner som utförs inom ramen för utbildningar enligt artikel 4 i rådets direktiv 2008/7/EG¹⁷.

Artikel 4 *Etablering*

1. Vid tillämpning av detta direktiv ska ett finansinstitut anses vara etablerat på en deltagande medlemsstats territorium om något av följande villkor uppfylls:
  - (a) Det har av medlemsstatens myndigheter auktoriserats att agera som finansinstitut för transaktioner som omfattas av auktorisationen.
  - (b) Det har auktoriserats eller på annat sätt givits rätt att från utlandet agera som finansinstitut på medlemsstatens territorium för transaktioner som omfattas av auktorisationen eller rätten.
  - (c) Det har sitt säte i medlemsstaten.
  - (d) Det har en fast adress eller, om ingen fast adress kan fastställas, en stadigvarande adress i medlemsstaten.
  - (e) Det har en filial i medlemsstaten för transaktioner som utförs av filialen.
  - (f) Det är part i en finansiell transaktion och agerar därvid för egen räkning eller för en annan persons räkning – eller också agerar det i namn av en part i transaktionen – och det rör sig om en finansiell transaktion med ett annat finansinstitut som är etablerat på medlemsstatens territorium enligt led a, b, c, d eller e eller med en på medlemsstatens territorium etablerad part som inte är ett finansinstitut.
  - (g) Det är part i en finansiell transaktion och agerar därvid för egen räkning eller för en annan persons räkning – eller också agerar det i namn av en part i transaktionen – och det rör sig om en finansiell transaktion i en strukturerad produkt eller ett

¹⁷ EUT L 46, 21.2.2008, s. 11.

finansiellt instrument enligt avsnitt C i bilaga I till direktiv 2004/39/EG som emitterats på medlemsstatens territorium, med undantag av instrument enligt punkterna 4–10 i det avsnittet som inte handlas på en organiserad plattform.

2. En person som inte är ett finansinstitut ska anses vara etablerad på en deltagande medlemsstats territorium om något av följande villkor uppfylls:
  - (a) Den har sitt säte i medlemsstaten eller, om det rör sig en fysisk person, en fast adress eller, om ingen fast adress kan fastställas, en stadigvarande adress i medlemsstaten.
  - (b) Den har en filial i medlemsstaten för finansiella transaktioner som utförs av filialen.
  - (c) Den är part i en finansiell transaktion i en strukturerad produkt eller ett finansiellt instrument enligt avsnitt C i bilaga I till direktiv 2004/39/EG som emitterats på medlemsstatens territorium, med undantag av instrument enligt punkterna 4–10 i det avsnittet som inte handlas på en organiserad plattform.
3. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 ska finansinstitut och personer som inte är finansinstitut inte anses vara etablerade enligt de punkterna när den som är betalningsskyldig för skatten bevisar att det inte finns någon koppling mellan transaktionens ekonomiska innehåll och en deltagande medlemsstats territorium.
4. Om mer än ett av villkoren i förteckningen i punkt 1 eller punkt 2 uppfylls, ska det från och med början av förteckningen första villkor som uppfylls vara avgörande för fastställandet av etablering på en deltagande medlemsstats territorium.

Kapitel III

Utkrävbarhet, beskattningsunderlag och skattesatser för den gemensamma skatten på finansiella transaktioner

Artikel 5

Skattens utkrävbarhet

1. Skatten ska för varje finansiell transaktion bli utkrävbar vid den tidpunkt då transaktionen äger rum.
2. En annullering eller rättelse i efterhand av en finansiell transaktion ska inte inverka på utkrävbarheten, utom när det rör sig om misstag.

Artikel 6

Beskattningsunderlag vid andra finansiella transaktioner än sådana som rör derivatkontrakt

1. Vid andra finansiella transaktioner än sådana som avses i artikel 2.1.2 c och än sådana som avses i artikel 2.1.2 a, b och d och rör derivatkontrakt ska beskattningsunderlaget utgöras av hela den ersättning som för överföringen erlagts av eller fortfarande är utestående från motparten eller en tredje part.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 ska i de fall som avses i den punkten beskattningsunderlaget utgöras av det marknadspris som fastställs vid den tidpunkt då skatten blir utkrävbar,

- a) när ersättningen är lägre än marknadspriset,
  - b) i de fall som avses i artikel 2.1.2 b.
3. Vid tillämpning av punkt 2 ska marknadspriset utgöras av hela det belopp som skulle ha betalats som ersättning för det berörda finansiella instrumentet vid en transaktion som sker enligt armlängdsprincipen.

Artikel 7

Beskattningsunderlag vid finansiella transaktioner som rör derivatkontrakt

Vid sådana finansiella transaktioner som avses i artikel 2.1.2 c och sådana finansiella transaktioner som avses i artikel 2.1.2 a, b och d och rör derivatkontrakt ska beskattningsunderlaget utgöras av det nominella belopp som anges i derivatkontraktet vid tidpunkten för den finansiella transaktionen.

Om mer än ett nominellt belopp identifieras, ska det högsta beloppet användas för att fastställa beskattningsunderlaget.

Artikel 8

Gemensamma bestämmelser om beskattningsunderlaget

Om det värde som är relevant för fastställandet av beskattningsunderlaget helt eller delvis uttrycks i en annan valuta än den beskattande deltagande medlemsstatens valuta, ska vid tillämpning av artikel 6 eller artikel 7 den tillämpliga växelkursen vara den senast registrerade säljkursen vid den tidpunkt då skatten blir utkrävbar på den berörda deltagande medlemsstatens mest representativa valutamarknad eller en växelkurs som bestäms genom hänvisning till den marknaden i enlighet med de regler som fastställts av den medlemsstaten.

Artikel 9

Tillämpning, struktur och skattesatser

1. De deltagande medlemsstaterna ska tillämpa de skattesatser som är i kraft vid den tidpunkt då skatten blir utkrävbar.
2. Varje deltagande medlemsstat ska fastställa skattesatserna som en procentandel av beskattningsunderlaget.
Skattesatserna får inte underskrida
  - (a) 0,1 % när det gäller de finansiella transaktioner som avses i artikel 6,
  - (b) 0,01 % när det gäller de finansiella transaktioner som avses i artikel 7.
3. De deltagande medlemsstaterna ska tillämpa samma skattesats på alla finansiella transaktioner som enligt punkt 2 a och b faller under samma kategori.

Kapitel IV

Betalning av den gemensamma skatten på finansiella transaktioner,

med betalningen sammanhängande skyldigheter samt förhindrande av skatteundandragande, skatteflykt och missbruk

Artikel 10

Person som är betalningsskyldig för skatten visavi skattemyndigheterna

1. För varje finansiell transaktion ska skatt betalas av varje finansinstitut för vilket något av följande villkor är uppfyllt:
  - (a) Finansinstitutet är part i transaktionen och agerar därvid för egen räkning eller för en annan persons räkning.
  - (b) Finansinstitutet agerar i namn av en part i transaktionen.
  - (c) Transaktionen utförs för finansinstitutets räkning.

Skatten ska betalas till skattemyndigheterna i den deltagande medlemsstat på vars territorium finansinstitutet anses vara etablerat.
2. När ett finansinstitut agerar i ett annat finansinstituts namn eller för ett annat finansinstituts räkning ska enbart detta andra finansinstitut vara skyldigt att betala skatten.
3. Om den skatt som ett finansinstitut ska betala med anledning av en transaktion inte har betalats inom tidsfristen enligt artikel 11.5, ska alla parter i transaktionen inbegripet andra personer än finansinstitut vara solidariskt betalningsskyldiga för skatten.
4. De deltagande medlemsstaterna får föreskriva att andra personer än de som är betalningsskyldiga för skatten enligt punkterna 1, 2 och 3 ska vara solidariskt betalningsskyldiga för skatten.

Artikel 11

Bestämmelser om tidsfrister för betalning av skatten, om skyldigheter för att säkerställa betalning och om kontroll av betalningen

1. De deltagande medlemsstaterna ska fastställa skyldigheter i fråga om registrering, redovisning och rapportering och andra skyldigheter för att säkerställa att den skatt som ska betalas verkligen betalas till skattemyndigheterna.
2. Kommissionen får i enlighet med artikel 16 anta delegerade akter i vilka de åtgärder som de deltagande medlemsstaterna ska vidta enligt punkt 1 specificeras.
3. De deltagande medlemsstaterna ska besluta om åtgärder för att säkerställa att varje person som är betalningsskyldig för skatten till skattemyndigheterna överlämnar en deklARATION som innehåller alla uppgifter som behövs för att beräkna den skatt som blivit utkrävbar under en period av en månad, inbegripet det sammanlagda värdet på de transaktioner som beskattas till var och en av skattesatserna.

Deklarationen ska överlämnas senast den tionde dagen i den månad som följer på den månad under vilken skatten blev utkrävbar.

4. De deltagande medlemsstaterna ska se till att finansinstitut under minst fem år håller de relevanta uppgifterna om alla finansiella transaktioner som de utfört i eget namn, i en annan persons namn, för egen räkning och för en annan persons räkning tillgängliga för skattemyndigheterna.

När de deltagande medlemsstaterna specificerar denna skyldighet för finansinstitut ska de i tillämpliga fall beakta de skyldigheter som de redan ålagt finansinstitut på grundval av artikel 25.2 i direktiv 2004/39/EG.

5. De deltagande medlemsstaterna ska se till att den skatt som ska betalas inbetalas inom följande tidsfrister på de konton som de deltagande medlemsstaterna fastställt:
- (a) Vid den tidpunkt då skatten blir utkrävbar, i de fall då transaktionen utförs elektroniskt.
  - (b) Inom tre arbetsdagar från den tidpunkt då skatten blir utkrävbar, i alla andra fall.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa enhetliga metoder för uppbörd av den skatt som ska betalas. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 18.2.

6. De deltagande medlemsstaterna ska se till att skattemyndigheterna kontrollerar att skatten har betalats korrekt.

Artikel 12

Förhindrande av skattebedrägeri och skatteundandragande

De deltagande medlemsstaterna skall besluta om åtgärder för att förhindra skattebedrägeri och skatteundandragande.

Artikel 13

Allmän regel för att motverka missbruk

1. Ett eller flera konstlade arrangemang som har inrättats med det huvudsakliga syftet att undvika beskattning och som leder till en skatteförmån ska ignoreras. De deltagande medlemsstaterna ska skatterättsligt behandla dessa arrangemang utifrån deras ekonomiska innehåll.
2. I punkt 1 avses med arrangemang alla transaktioner, system, insatser, operationer, avtal, bidrag, överenskommelser, löften, åtaganden eller händelser. Ett arrangemang kan bestå av flera led eller parter.
3. Vid tillämpning av punkt 1 är ett eller flera arrangemang konstlade om de saknar affärsmässig substans. Vid bedömningen av om ett eller flera arrangemang är konstlade ska de deltagande medlemsstaterna särskilt ta ställning till om en eller flera av följande situationer föreligger:
  - (a) De enskilda leden i ett arrangemang är till sin rättsliga beskaffenhet oförenliga med det rättsliga innehållet i arrangemanget som helhet.

- (b) Ett eller flera arrangemang genomförs på ett sätt som normalt inte förekommer vid vad som förväntas vara ett rimligt affärsbeteende.
  - (c) Ett eller flera arrangemang innehåller delar som motverkar eller tar ut varandra.
  - (d) De transaktioner som genomförs är cirkulära.
  - (e) Ett eller flera arrangemang resulterar i en betydande skatteförmån som dock inte återspeglas i den skattskyldiges företagsrisker eller kassaflöden.
4. Vid tillämpning av punkt 1 är syftet med ett eller flera arrangemang att undvika beskattning om de, oavsett den skattskyldiges subjektiva avsikter, motverkar målet, andemeningen och syftet med den skattebestämmelse som annars skulle vara tillämplig.
  5. Vid tillämpning av punkt 1 anses ett visst syfte vara huvudsakligt om alla andra syften som skulle kunna tillskrivas de berörda arrangemangen på sin höjd förefaller försumbara i ljuset av alla omständigheter i fallet.
  6. För att avgöra om ett eller flera arrangemang har resulterat i en sådan skatteförmån som avses i punkt 1 ska de deltagande medlemsstaterna med utgångspunkt i dessa arrangemang jämföra den skattskyldiges skattepliktiga belopp med det belopp som samma skattesubjekt skulle vara skyldig under samma omständigheter om arrangemangen inte fanns.

Artikel 14

Missbruk när det gäller depåbevis och liknande värdepapper

1. Utan att det påverkar artikel 13 ska ett depåbevis eller liknande värdepapper som emitterats i det huvudsakliga syftet att undvika skatt på transaktioner i ett underliggande, i en deltagande medlemsstat emitterat värdepapper anses ha emitterats i den medlemsstaten om en skatteförmån annars skulle uppstå.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska artikel 13.4, 13.5 och 13.6 gälla.
3. Vid tillämpning av punkt 1 ska det tas hänsyn till i vilken utsträckning handel med depåbeviset eller det liknande värdepapperet har ersatt handel med det underliggande värdepapperet. Om sådan substitution är av betydande omfattning, ska det åligga den person som är betalningsskyldig för skatten att bevisa att depåbeviset eller det liknande värdepapperet inte emitterats i det huvudsakliga syftet att undvika skatt på transaktioner i det underliggande värdepapperet.

Kapitel V

Slutbestämmelser

Artikel 15

Andra skatter på finansiella transaktioner

De deltagande medlemsstaterna ska inte införa eller bibehålla några andra skatter på finansiella transaktioner än den skatt som fastställs i detta direktiv eller mervärdesskatt enligt rådets direktiv 2006/112/EG¹⁸.

Artikel 16

Delegeringens utövande

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 11.2 ska ges till kommissionen tills vidare från och med det datum som avses i artikel 21.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 11.2 får när som helst återkallas av rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den delge rådet denna.
5. En delegerad akt som antas enligt artikel 11.2 ska träda i kraft endast om rådet inte har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs rådet, eller om rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att det inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på rådets initiativ.

Artikel 17

Information till Europaparlamentet

Europaparlamentet ska informeras om kommissionens antagande av delegerade akter och rådets eventuella invändningar mot dessa och återkallande av delegering av befogenheter.

Artikel 18

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

---

¹⁸ EUT L 347, 11.12.2006, s. 1.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 19
Översyn

Vart femte år och för första gången senast den 31 december 2016 ska kommissionen till rådet överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv och, vid behov, ett förslag.

I denna rapport ska kommissionen åtminstone granska skattens effekter för den inre marknadens, finansmarknadernas och den reala ekonomins funktion samt beakta hur frågan om beskattning av finanssektorn har utvecklats på internationell nivå.

Artikel 20
Införlivande

1. De deltagande medlemsstaterna ska senast den 30 september 2013 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2014.

När en deltagande medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje deltagande medlemsstat själv utfärda.

2. De deltagande medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 21
Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 22
Adressater

Detta direktiv riktar sig till de deltagande medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA**FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT****1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET****1.1. Förslagets eller initiativets beteckning**

Rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner

1.2. Berörda politikområden i den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen

14 05 Skattepolitik

1.3. Typ av förslag eller initiativ

Ny åtgärd

1.4. Mål

1.4.1. Fleråriga strategiska mål för kommissionen som förslaget eller initiativet är avsett att bidra till

Finansiell stabilitet

1.4.2. Specifika mål eller verksamheter inom den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen som berörs

Specifikt mål nr 3

Att ta fram nya initiativ och åtgärder rörande skatter i syfte att stödja EU:s politiska mål

Berörda verksamheter enligt den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen

Avdelning 14 – Beskattning och tullunion; ABB 05 – Skattepolitik

1.4.3. Förväntat resultat

Att undvika uppsplittring av den inre marknaden för finanstjänster, med tanke på det ökande antal icke samordnade nationella skatteåtgärder som håller på att införas.

Att se till att finansinstituten i rimlig och betydande utsträckning bidrar till att täcka kostnaderna för den senaste krisen och för att utjämna beskattningen av denna sektor och av andra sektorer.

Att på lämpligt sätt avskräcka från transaktioner som inte ökar välfärden eller finansmarknadernas effektivitet och att komplettera regelgivningen för att undvika framtida kriser.

1.5. Motivering till förslaget eller initiativet

1.5.1. Behov som ska tillgodoses på kort eller lång sikt

Att bidra till det övergripande målet att stabilisera EU i finanskrisens efterdyningar.

1.5.2. Mervärdet av en åtgärd på unionsnivå

Åtgärder på EU-nivå, vid behov inom ramen för fördjupat samarbete, är en förutsättning för att man ska kunna undvika en uppsplittring av finansmarknaderna mellan olika verksamheter och mellan länderna och säkerställa likvärdig behandling av finansinstituten i EU, för att därigenom skapa en väl fungerande inre marknad.

1.5.3. Erfarenheter från liknande försök eller åtgärder

Det har visat sig vara nästintill omöjligt att införa en väl förankrad skatt på finansiella transaktioner på nationell nivå som uppnår de tre ovannämnda målen utan att leda till en utflyttning (exemplet Sverige).

1.5.4. Förenlighet med andra relevanta instrument och eventuella synergieffekter

Skatter och avgifter utgör en del av lösningsmodellen på global nivå. Att uppbära en skatt på finansiella transaktioner skulle underlätta budgetkonsolideringen i de deltagande medlemsstaterna. Dessutom har kommissionen föreslagit att en del av intäkterna från skatten ska användas som framtida egna medel – om de skulle användas för att finansiera EU-budgeten skulle de deltagande medlemsstaternas BNI-grundade nationella bidrag minska.

1.6. Tid under vilken åtgärden kommer att pågå respektive påverka resursanvändningen

Förslag som pågår under en **obegränsad tid**

1.7. Planerad metod för genomförandet

Ej tillämpligt.

2. FÖRVALTNING

2.1. Bestämmelser om uppföljning och rapportering

De deltagande medlemsstaterna måste vidta lämpliga åtgärder för att se till att skatten på finansiella transaktioner tas ut korrekt och i rätt tid, vilket inbegriper kontrollåtgärder.

De deltagande medlemsstaterna får själva välja vilka åtgärder som ska införas för att se till att skatten betalas och för att övervaka och kontrollera att betalningen görs korrekt.

2.2. Administrations- och kontrollsystem

2.2.1. Risker som identifierats

1. Förseningar i införlivandet av direktivet i de deltagande medlemsstaternas lagstiftning.

2. Risk för skatteundandragande, skatteflykt och missbruk.
3. Risk för utflyttning.

2.2.2. Planerade kontrollmetoder

I artikel 11 i direktivet nämns särskilda bestämmelser om förebyggande av skatteundandragande, skatteflykt och missbruk: delegerade akter och administrativt samarbete i skattefrågor.

Risken för utflyttning har undanröjts genom valet av lämpliga skattesatser och en bred definition av beskattningsunderlaget.

2.3. Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oegentligheter/oriktigheter

Beskriv förebyggande åtgärder (befintliga eller planerade)

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel

- Befintliga budgetrubriker (även kallade ”budgetposter”)

Redovisa de berörda rubrikerna i budgetramen i nummerföljd och – inom varje sådan rubrik – de berörda budgetrubrikerna i den årliga budgeten i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetpost	Typ av anslag	Bidrag			
	Nummer [Beskrivning.....]	Diff./icke-diff (1)	från Efta ² -länder	från kandidatländer ³	från tredjeländer	enligt artikel 18.1 aa i budgetförordningen
	[XX.YY.YY.YY]	Diff./ Icke-diff.	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ

- Nya budgetrubriker som föreslås

Redovisa de berörda rubrikerna i budgetramen i nummerföljd och – inom varje sådan rubrik – de berörda budgetrubrikerna i den årliga budgeten i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga	Budgetpost	Typ av anslag	Bidrag
------------------------	------------	---------------	--------

¹ Differentierade respektive icke-differentierade anslag.

² Efta: Europeiska frihandelssammanslutningen.

³ Kandidatländer och i förekommande fall potentiella kandidatländer i västra Balkan.

budgetramen	Nummer [Beteckning.....]	Diff/ Icke- diff.	från Eftaländer	från kandidatlä nder	från tredjelände r	enligt artikel 18.1 aa i budgetförordni ngen
	[XX.YY.YY.YY]		JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ

3.2. Beräknad inverkan på utgifterna

3.2.1. Sammanfattning av den beräknade inverkan på utgifterna

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Nummer	[Rubrik.....]
---	--------	---------------

GD: <.....>			År N ⁴	År N+1	År N+2	År N+3	... för in så många år som behövs för att redovisa inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)			TOTAL T
• Driftsanslag										
Budgetrubrik (nr)	Åtaganden	(1)								
	Betalningar	(2)								
Budgetrubrik (nr)	Åtaganden	(1a)								
	Betalningar	(2a)								
Administrativa anslag som finansieras genom ramanslagen för vissa operativa program ⁵										
Budgetrubrik (nr)		(3)								
TOTALA anslag till GD <.....>	Åtaganden	=1+1a +3	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
	Betalningar	=2+2a +3	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

⁴ Med år n avses det år då förslaget eller initiativet ska börja genomföras.

⁵ Detta avser tekniskt eller administrativt stöd för genomförandet av vissa av Europeiska unionens program och åtgärder (tidigare s.k. BA-poster) samt indirekta och direkta forskningsåtgärder.

• TOTALA driftsanslag	Åtaganden	(4)	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
	Betalningar	(5)	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
• TOTALA administrativa anslag som finansieras genom ramanslagen för särskilda program		(6)								
TOTALA anslag för RUBRIK <....> i den fleråriga budgetramen	Åtaganden	=4+ 6	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
	Betalningar	=5+ 6	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

Följande ska anges om flera rubriker i budgetramen påverkas av förslaget eller initiativet:

• TOTALA driftsanslag	Åtaganden	(4)								
	Betalningar	(5)								
• TOTALA administrativa anslag som finansieras genom ramanslagen för särskilda program		(6)								
TOTALA anslag för RUBRIKERN 1-4 i den fleråriga budgetramen (referensbelopp)	Åtaganden	=4+ 6	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
	Betalningar	=5+ 6	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

Rubrik i den fleråriga budgetramen	5	”Administrativa utgifter”
---	----------	---------------------------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	Från och med 2017
GD: TAXUD					
• Personalresurser	0.254	0.762	0.762	0.762	0.762
• Övriga administrativa utgifter	0.040	0.036	0.036	0.036	0.036
TOTALT GD TAXUD	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798

TOTALA för RUBRIK i den fleråriga budgetramen	anslag 5	(Summa åtaganden = summa betalningar)	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798
--	-----------------	---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

			År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	Från och med 2017	
TOTALA för i den fleråriga budgetramen	RUBRIKerna	anslag 1-5	Åtaganden	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798
			Betalningar	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798

3.2.2. *Beräknad inverkan på driftsanslagen*

- **X** Förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk

3.2.3. *Beräknad inverkan på de administrativa anslagen*

3.2.3.1. Sammanfattning

- **X** Förslaget/initiativet kräver att administrativa anslag tas i anspråk enligt följande:

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	Från och med 2017

RUBRIK i den fleråriga budgetramen	5					
Personalresurser	0.254	0.762	0.762	0.762	0.762	0.762
Övriga administrativa utgifter	0.040	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036
Delsumma RUBRIK 5 i den fleråriga budgetramen	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798	0.798

Belopp utanför RUBRIK 5⁶ i den fleråriga budgetramen					
Personalresurser					
Övriga utgifter av administrativ karaktär					
Delsumma utanför RUBRIK 5 i den fleråriga budgetramen	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

⁶ Detta avser tekniskt eller administrativt stöd för genomförandet av vissa av Europeiska unionens program och åtgärder (tidigare s.k. BA-poster) samt indirekta och direkta forskningsåtgärder.

TOTALT	0.294	0.798	0.798	0.798	0.798
---------------	-------	-------	-------	-------	-------

3.2.3.2. Beräknat personalbehov

– **X** Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	Från och med 2017
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)					
14 01 01 01 (vid huvudkontoret och kommissionens representationskontor)	0.254	0.762	0.762	0.762	0.762
14 01 01 02 (vid delegationer)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
14 01 05 01 (indirekta forskningsåtgärder)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
10 01 05 01 (direkta forskningsåtgärder)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
• Extern personal (uttryckt i heltidsekvivalenter⁷)					
14 01 02 01(KA, INT, SNE – totalt)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
14 01 02 02 (KA, INT, JED, LA och SNE vid delegationerna)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
XX 01 04 yy ⁸	- vid huvudkontoret ⁹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	- vid delegationer	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
XX 01 05 02 (KA, INT och SNE som arbetar med indirekta forskningsåtgärder)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
10 01 05 02 (KA, INT och SNE som arbetar med direkta forskningsåtgärder)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Annan budgetrubrik (ange vilken)					
TOTALT	0.254	0.762	0.762	0.762	0.762

Uppgifterna ska anges i heltal (eller med högst en decimal)

14 motsvarar det politikområde eller den avdelning i budgeten som avses.

Personalbehoven ska täckas med personal inom generaldirektoratet som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till rådande begränsningar i fråga om budgetmedel.

⁷ KA = kontraktanställda, INT = vikarier (interimspersonal), JED = "Jeune Expert en Délégation" (unga delegerade experter), LA = lokala aktörer, SNE = utstationerade nationella experter.

⁸ Särskilt tak för finansiering av extern personal genom driftsanslag (tidigare s.k. BA-poster).

⁹ Inom förvaltningen av strukturfonderna, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt Europeiska fiskerifonden (EFF).

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Den nuvarande personalsituationen vid GD Taxud tar inte fullt ut hänsyn till införandet av ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och kommer därför att vara i behov av interna förflyttningar. Till de utsedda tjänstemännens främsta arbetsuppgifter hör att precisera hur skatten ska fungera i praktiken för att underlätta förhandlingarna, övervaka genomförandet, utarbeta rättsliga tolkningar och arbetsdokument, bidra till delegerade akter bl.a. om bestämmelser för att motverka skatteflykt och missbruk, och vid behov förbereda överträdelseförfaranden m.m.
--------------------------------------	--

3.2.4. *Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen*

- **X** Förslaget/initiativet är förenligt med den gällande fleråriga budgetramen.

3.2.5. *Bidrag från tredje part*

- Det ingår inga bidrag från tredje part i det aktuella förslaget eller initiativet

3.3. **Beräknad inverkan på inkomsterna**

- **X** Förslaget/initiativet i sig påverkar inte budgetens inkomstsida. Om delar av intäkterna från skatten på finansiella transaktioner användes som egna medel, varigenom de kompletterande egna medel som utgörs av BNI-baserade bidrag från de deltagande medlemsstaterna skulle minskas, skulle inkomstkällornas sammansättning påverkas.

Skattebortfallet till följd av att
finansiella tjänster har undantagits
från mervärdesskatt

Bilagan har utarbetats inom ramen för utredningen av
utredningssekreteraren Anna-Kirsti Löfgren

Innehåll

1	Skattebortfallet	547
1.1	Beräkningsmetoden	547
1.2	Sifferuppgifterna	555
1.3	Överväganden.....	558
1.4	Skattebortfallets storlek.....	565
2	En skatt som kompenserar för skattebortfallet.....	574
2.1	En skatt som övervältras på priset	575
2.2	Hur hög skattesats behövs?.....	581
2.3	En skatt som övervältras på lön	584
3	Slutsatser	586
4	Källor.....	588

Att omsättning av finansiella tjänster har undantagits från mervärdesskatt leder till en snedvridning av produktion och konsumtion i förhållande till mervärdesskattepliktig produktion. Det innebär att statens skatteintäkter blir lägre än vad de hade varit om omsättning av finansiella tjänster hade kunnat beläggas med mervärdesskatt.

I det inledande avsnittet i denna bilaga undersöks hur stort skattebortfall undantaget av finansiella tjänster från mervärdesskatt orsakar. I nästföljande avsnitt undersöks hur hög en sådan finansiell verksamhetsskatt som beskrivs i huvudbetänkandets avsnitt 7.2.3 skulle behöva vara för att kompensera för skattebortfallet. I avsnitt tre sammanfattas slutsatserna från de tidigare avsnitten.

1 Skattebortfallet

1.1 Beräkningsmetoden

Bortfallet i skatteintäkter p.g.a. att mervärdesskatt inte betalas på finansiella tjänster beräknas med utgångspunkt i Huizinga (2002).

De praktiska hindren för att belägga finansiella tjänster med mervärdesskatt bortses ifrån i denna beräkningsmodell. Priset på tjänsterna bestäms helt och hållet av kostnaderna för insatserna i dem och mervärdesskatten.

Beräkningarna kompliceras av att olika konsumentgrupper påverkas på olika sätt om finansiella tjänster beläggs med mervärdesskatt, beroende på om de bedriver mervärdesskattskyldig verksamhet eller inte. Den som bedriver en mervärdesskattskyldig verksamhet får betala ett lägre pris på finansiella tjänster om dessa beläggs med mervärdesskatt, eftersom både denne producent och producenten av finansiella tjänster då får dra av ingående mervärdesskatt. För den som inte bedriver mervärdesskattskyldig verksamhet blir priset däremot högre, genom att mervärdesskatt tillkommer.

Analysen skiljer sig från Huizinga (2002) på några punkter. I stället för att utgå från att de enda alternativen är att betala eller inte betala skatt enligt en fastställd mervärdesskattesats så görs i denna bilaga åtskillnad mellan den mervärdesskatt som betalas på

insatsprodukter i finansiella tjänster och den mervärdesskatt de skulle beläggas med (om det vore möjligt).

Beräkningarna utförs dels för tre produktgrupper som tillsammans utgör de finansiella tjänsterna, banktjänster o.d., försäkrings-tjänster och finansiella stödtjänster, dels för den sammantagna produktionen av finansiella tjänster. Därtill måste det faktum att det inte är så enkelt att det endast är slutkonsumenter och mervärdesskattskyldiga producenter som använder finansiella tjänster hanteras.

Notation

τ_0 – den genomsnittliga mervärdesskattesatsen på insatsprodukterna för finansiella tjänster

τ_1 – den mervärdesskattesats som skulle införas på finansiella tjänster

p_0 – priset på en finansiell tjänst utan ingående eller utgående mervärdesskatt

p_k – konsumentpriset på en finansiell tjänst

p_m – mervärdesskattskyldiga producenters nettokostnad för köpt finansiell tjänst

p_f – icke mervärdesskattskyldiga producenters nettokostnad för köpt finansiell tjänst

c – mervärdesskattebelagda insatsprodukter i en finansiell tjänst exkl. kostnaden för mervärdesskatt

L – övriga insatser i en finansiell tjänst

$\gamma = c/(L+c)$

η_k – slutkonsumenters efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster

η_p – producenters efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster

D_k – slutkonsumenters efterfrågan på finansiella tjänster

D_m – mervärdesskattskyldiga producenters efterfrågan på finansiella tjänster

D_f – icke mervärdesskattskyldiga producenters efterfrågan på finansiella tjänster

$K_k = D_k^0 p_k^0$ – produktionsvärdet av slutkonsumenters ursprungliga konsumtion av finansiella tjänster

$K_f = D_f^0 p_f^0$ – produktionsvärdet av icke mervärdesskattskyldiga producenters ursprungliga användning av finansiella tjänster

$K_m = D_m^0 p_m^0 / (1 + \tau_1)$ – produktionsvärdet av mervärdesskattepliktiga producenters ursprungliga användning av finansiella tjänster

Finansiella tjänster övergår alltså från att vara befriade från mervärdesskatt och inte berättiga till avdrag för ingående mervärdesskatt (situation 0) till att beläggas med den allmänna mervärdesskattesatsen, τ_1 , och berättiga till avdrag för ingående mervärdesskatt (situation 1).

Utän någon mervärdesskatt alls skulle priset på finansiella tjänster vara:

$$p_0 = c + L$$

Om finansiella tjänster belades med mervärdesskatt skulle slutkonsumenter, mervärdesskattskyldiga och icke mervärdesskattskyldiga producenter betala samma (effektiva) pris.

$$p_k^1 = p_f^1 = p_m^1 = (c + L)(1 + \tau_1)$$

Producenterna av finansiella tjänster drar då först av ingående mervärdesskatt och lägger sedan utgående mervärdesskatt på hela sitt pris. Mervärdesskattskyldiga producenter som köper finansiella tjänster drar visserligen av denna ingående mervärdesskatt, men lägger sedan utgående mervärdesskatt på sin produkt. I sin försäljning (som antas ske under perfekt konkurrens) behöver de både täcka priset på den finansiella tjänsten och den mervärdesskatt de själva måste ta ut. I deras produktion blir därför nettokostnaden för, eller det effektiva priset på, den finansiella tjänsten lika stor som priset på den, inklusive mervärdesskatt.

Utän mervärdesskatt på finansiella tjänster ser prisbilden däremot olika ut för olika konsumentgrupper. Producenterna av finansiella tjänster betalar mervärdesskatt på sina insatsprodukter, som måste täckas av priset på de finansiella tjänsterna. För slutkonsumenter och icke mervärdesskattskyldiga producenter är priset då:

$$p_k^0 = p_f^0 = c(1 + \tau_0) + L$$

Eftersom det inte läggs någon mervärdesskatt på finansiella tjänster finns det inte någon ingående mervärdesskatt för mervärdesskattskyldiga producenter, som använder finansiella tjänster, att dra av. Det betyder att de inte heller kan dra av den, i den finansiella tjänsten, ingående mervärdesskatten, vilket de i

praktiken hade kunnat göra om den finansiella tjänsten hade varit mervärdesskattepliktig. Det betyder att deras nettokostnad för, eller effektiva pris på, den finansiella tjänsten blir:

$$p_m^0 = (c(1 + \tau_0) + L)(1 + \tau_1)$$

När finansiella tjänster görs mervärdesskattepliktiga förändras priserna proportionellt sett som följer.

$$\begin{aligned} \frac{\Delta p_k}{p_k^0} &= \frac{(c+L)(1+\tau_1)-c(1+\tau_0)+L}{c(1+\tau_0)+L} = \frac{c(\tau_1-\tau_0)+L\tau_1}{c(1+\tau_0)+L} = \frac{\gamma(\tau_1-\tau_0)+(1-\gamma)\tau_1}{\gamma(1+\tau_0)+(1-\gamma)} = \\ &= \frac{\tau_1-\gamma\tau_0}{\gamma\tau_0+1} \end{aligned}$$

Priset för de icke mervärdesskattskyldiga producenterna förändras på samma sätt.

$$\frac{\Delta p_f}{p_f^0} = \frac{\tau_1-\gamma\tau_0}{\gamma\tau_0+1}$$

Förutsatt att de finansiella tjänsterna inte beläggs med betydligt lägre mervärdesskatt än den som deras insatsprodukter är belagd med kommer konsumentpriserna liksom priserna för icke mervärdesskattskyldiga producenter att öka.

De mervärdesskattskyldiga producenternas pris minskar däremot.

$$\begin{aligned} \frac{\Delta p_m}{p_m^0} &= \frac{(c+L)(1+\tau_1)-(c(1+\tau_0)+L)(1+\tau_1)}{(c(1+\tau_0)+L)(1+\tau_1)} = \frac{(c+L)-(c(1+\tau_0)+L)}{(c(1+\tau_0)+L)} = \\ &= -\frac{c\tau_0}{(c(1+\tau_0)+L)} = -\frac{\gamma\tau_0}{\gamma(1+\tau_0)+(1-\gamma)} = -\frac{\gamma\tau_0}{\gamma\tau_0+1} \end{aligned}$$

Så småningom kommer vi också behöva veta att:

$$\frac{p_k^1-p_0}{p_k^1} = \frac{p_m^1-p_0}{p_m^1} = \frac{p_f^1-p_0}{p_f^1} = 1 - \frac{c+L}{(c+L)(1+\tau_1)} = 1 - \frac{1}{(1+\tau_1)} = \frac{\tau_1}{1+\tau_1}$$

Prisförändringarna beror helt och hållet på att den andel av priserna som genom mervärdesskatten tillfaller staten ändras. Säljarna tar i denna modell ut lika mycket själva med och utan mervärdesskatt. Skatteintäkterna från slutkonsumenternas och de icke mervärdesskattskyldiga producenternas användning ökar till

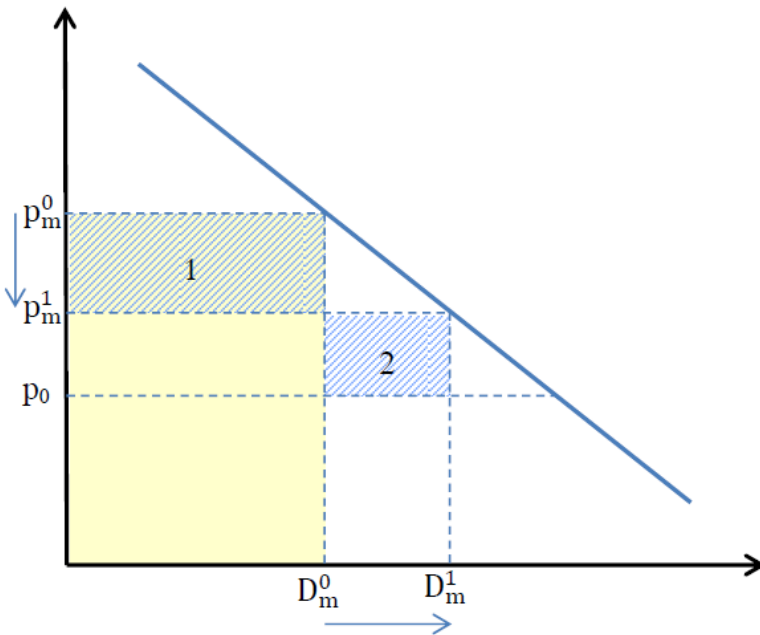
följd av denna direkta prisseffekt medan skatteintäkterna från de mervärdesskattskyldiga producenternas användning minskar.

För *mervärdesskattskyldiga producenter* blir den direkta effekten av prisförändringen på mervärdesskatteintäkterna (som illustreras av den mönstrade ytan 1 i figur 1.1) en proportionellt sett lika stor förändring av förbrukningen (som är gul i figuren) som av priserna.

$$\Delta p_m D_m^0 = \frac{\Delta p_m}{p_m^0} D_m^0 p_m^0$$

$D_m^0 p_m^0$ är nettokostnaden för de mervärdesskattskyldiga producenternas ursprungliga förbrukning av finansiella tjänster, d.v.s. de kostnader som dessa producenter, i sin försäljning, behöver täcka. Det innebär att $D_m^0 p_m^0$ är värdet av den ursprungliga användningen, som redovisas i nationalräkenskaperna, tillsammans med den mervärdesskatt som de mervärdesskattskyldiga producenterna betalar på sin produktion.

Figur 1.1 Mervärdesskattskyldiga producenters efterfrågan på finansiella tjänster

Prisförändringarna påverkar emellertid också efterfrågan på finansiella tjänster. Hur efterfrågan hos mervärdesskattskyldiga producenter ändras, proportionellt sett, till följd av detta kan beräknas som:

$$\frac{\Delta D_m}{D_m^0} = \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \eta_p,$$

där $\eta_p = \frac{dD_m}{dp_m} \frac{p_m}{D_m}$ är producenternas efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster.

Effekten på de mervärdesskattskyldiga producenternas förbrukning av finansiella tjänster kan alltså delas upp i två delar. Dels minskar värdet av förbrukningen till följd av prisminskningen, vilket beskrevs ovan, och dels ökar förbrukningen till följd av att efterfrågan ökar när priserna minskar. Den andra effekten är en procentuellt sett lika stor ökning av det, till följd av prissänkningen, lägre förbrukningsvärdet som efterfrågeökningen (vilken mäts i ”antalet tjänster”). Skatteintäkterna ökar, till följd av den ökade efterfrågan, lika mycket som det effektiva priset på dessa finansiella tjänster överstiger det pris producenterna av tjänsterna tar ut, nämligen $p_0 = c + L$, (vilket illustreras av den mönstrade ytan 2 i figur 1.1). Efterfrågeeffekten på skatteintäkterna kan beräknas som:

$$\begin{aligned} \Delta D_m (p_m^1 - p_0) &= D_m^0 \frac{\Delta D_m}{D_m^0} (p_m^1 - p_m^0 + p_m^0) \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1} = \\ &= D_m^0 p_m^0 \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \eta_p \left(1 + \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \right) \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1} = \\ &= -D_m^0 p_m^0 \frac{\gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \eta_p \left(1 - \frac{\gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \right) \frac{\tau_1}{1 + \tau_1} = -D_m^0 p_m^0 \eta_p \frac{\gamma \tau_0}{(\gamma \tau_0 + 1)^2} \frac{\tau_1}{1 + \tau_1} \end{aligned}$$

Det betyder att den sammanlagda effekten av att införa mervärdesskatt på finansiella tjänster på skatteintäkterna från mervärdesskattskyldiga producenters användning av finansiella tjänster blir:

$$= D_m^0 p_m^0 \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \left(1 + \eta_p \left(1 + \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \right) \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1} \right) =$$

$$= -D_m^0 p_m^0 \frac{\gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \eta_p \frac{\tau_1}{(\gamma \tau_0 + 1)(1 + \tau_1)} \right)$$

Därmed har vi ett uttryck för skattebortfallet, till följd av att mervärdesskattskyldiga producenter inte betalar mervärdesskatt på finansiella tjänster som kan hänföras till deras ursprungliga användning av finansiella tjänster, hur mycket en mervärdesskatt skulle förändra det effektiva pris de betalar för tjänsterna, förhållandet mellan det mervärdesskattebelagda priset och det pris producenterna av finansiella tjänster tar ut för egen del samt efterfrågeelasticiteten. Prisförhållandena kan i sin tur hänföras till den genomsnittliga mervärdesskatt producenterna av finansiella tjänster betalar, den mervärdesskatt tjänsterna skulle beläggas med och andelen mervärdesskattebelagda insatsprodukter i produktionen vilket går att beräkna med hjälp av befintlig statistik.

Eftersom efterfrågeelasticiteten, η_p , kan antas vara negativ består uttrycket av en negativ term, till följd av att det blir möjligt att dra av ingående mervärdesskatt och en positiv term till följd av att producenterna använder mer när finansiella tjänster blir billigare just genom att den ingående mervärdesskatten dras av.

För *slutkonsumenter* blir priseffekten, som illustreras av den övre, ljuslila, rutan 1 i figur 1.2:

$$\Delta p_k D_k^0 = D_k^0 p_k^0 \frac{\Delta p_k}{p_k^0},$$

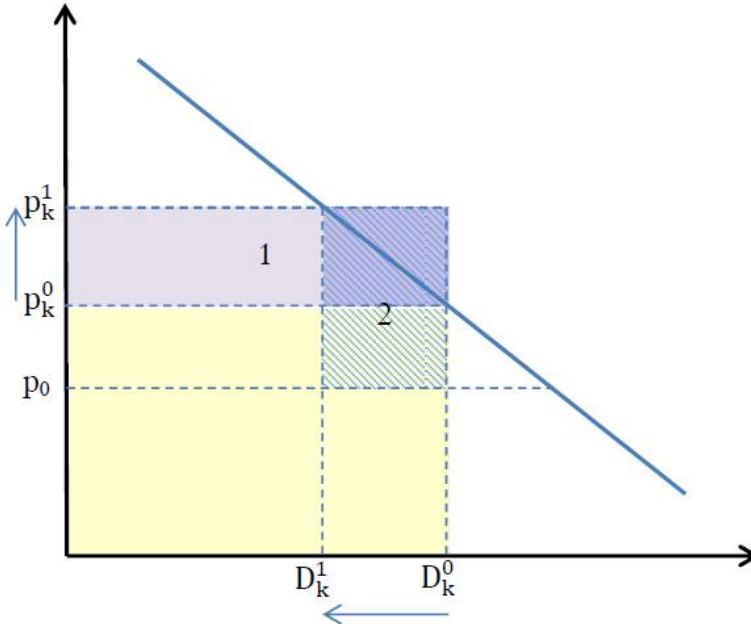
där $D_k^0 p_k^0$ är slutkonsumenternas ursprungliga användning av finansiella tjänster.

Efterfrågeeffekten, den mönstrade rutan 2 i figur 1.2, kan beräknas som:

$$\begin{aligned} \Delta D_k(p_k^1 - p_0) &= D_k^0 \frac{\Delta D_k}{D_k^0} (p_k^1 - p_k^0 + p_k^0) \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1} = \\ &= D_k^0 p_k^0 \left(1 + \frac{\Delta p_k}{p_k^0} \right) \frac{\Delta D_k}{D_k^0} \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1} = \\ &= D_k^0 p_k^0 \left(1 + \frac{\Delta p_k}{p_k^0} \right) \frac{\Delta p_k}{p_k^0} \eta_k \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1}, \end{aligned}$$

där η_k är slutkonsumenternas efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster.

Figur 1.2 Slutkonsumenters efterfrågan på finansiella tjänster

Det betyder att den sammanlagda effekten av att införa mervärdesskatt på finansiella tjänster, på mervärdesskatteintäkterna från slutkonsumenters konsumtion av finansiella tjänster blir:

$$\begin{aligned}
 &= D_k^0 P_k^0 \frac{\Delta P_k}{P_k^0} \left(1 + \left(1 + \frac{\Delta P_k}{P_k^0} \right) \eta_k \frac{P_k^1 - P_0}{P_k^1} \right) = \\
 &= D_k^0 P_k^0 \frac{\tau_1 - \gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \eta_k \left(1 + \frac{\tau_1 - \gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \right) \frac{\tau_1}{1 + \tau_1} \right) = \\
 &= D_k^0 P_k^0 \frac{\tau_1 - \gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \frac{\eta_q \tau_1}{\gamma \tau_0 + 1} \right)
 \end{aligned}$$

Även här har vi alltså ett uttryck för skattebortfallet som kan hänföras till den ursprungliga användningen av finansiella tjänster, hur mycket en mervärdesskatt skulle förändra priset på tjänsterna, förhållandet mellan det mervärdesskattebelagda priset och det pris

producenterna av finansiella tjänster tar ut för egen del samt efterfrågeelasticiteten. Prisförhållandena kan också här hänföras till den genomsnittliga mervärdesskatt producenterna av finansiella tjänster betalar, den mervärdesskatt tjänsterna skulle beläggas med och andelen insatsprodukter i produktionen.

För *icke mervärdesskattskyldiga producenter* förändras priserna på samma sätt som för slutkonsumenter. Hur skatteintäkterna förändras därutöver beror på hur stor dessa producenters efterfrågeelasticitet är och hur mycket finansiella tjänster de köper i utgångsläget. I beskrivningen nedan har antagits att de har samma efterfrågeelasticitet som de mervärdesskattskyldiga producenterna.

För *icke mervärdesskattskyldiga producenter* blir därför priset effekten:

$$D_f^0 p_f^0 \frac{\Delta p_f}{p_f^0} \text{ och efterfrågeeffekten: } D_f^0 p_f^0 \left(1 + \frac{\Delta p_f}{p_f^0} \right) \frac{\Delta p_f}{p_f^0} \eta_p \frac{p_f^1 - p_0}{p_f^1}$$

Sammantaget består alltså förändringen av mervärdesskatteintäkterna av:

$$-D_m^0 p_m^0 \frac{\gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \frac{\eta_p \tau_1}{(\gamma \tau_0 + 1)(1 + \tau_1)} \right) + D_k^0 p_k^0 \frac{\tau_1 - \gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \frac{\eta_k \tau_1}{\gamma \tau_0 + 1} \right) + D_f^0 p_f^0 \frac{\tau_1 - \gamma \tau_0}{\gamma \tau_0 + 1} \left(1 + \frac{\eta_p \tau_1}{\gamma \tau_0 + 1} \right)$$

1.2 Sifferuppgifterna

Underlaget till produktionsvärdet av de finansiella tjänster som används av hushållen, mervärdesskattskyldiga och icke mervärdesskattskyldiga producenter i utgångsläget, K_m , K_k och K_f , är hämtade i Statistiska centralbyråns (SCB) nationalräkenskapers s.k. användningstabeller.

Användningstabellerna beskriver i den ena dimensionen olika branschens användning av insatsprodukter, deras förädlingsvärde, totala produktion samt hur förädlingsvärdet fördelas på löner och sociala avgifter, driftsöverskott och sammansatt förvärvsinkomst samt övriga produktions-skatter minus övriga produktions-subventioner. Därtill finns uppgifter om branschernas fasta

bruttoinvesteringar, utgående stockar av tillgångar och arbetade timmar. I den andra dimensionen beskriver tabellerna användningen av olika produkter dels som insatsprodukter i olika branscher, dels som slutkonsumtion, investeringar och export. Slutkonsumtionen är uppdelad på hushåll, ideella organisationer och offentlig sektor och investeringarna redovisas antingen som fasta bruttoinvesteringar eller lagerinvestering och anskaffning minus avyttring av värdeföremål. Alla värden redovisas till mottagarpriser.

Produktionsvärdet av banktjänsterna och liknande finansiella tjänster (produktgrupp K64), är till en del indirekt mätt (metoden kallas FISIM) genom att in- och utlåningsräntor jämförs med en referensränta. Räntenettet multipliceras med stockarna i branschen. Den direkt mätta delen mäter provisionsintäkter från andra tjänster än lån och är tagna ur balans- och resultaträkningar. Sifferunderlaget kommer från Finansinspektionen.

Produktionsvärdet av försäkringstjänsterna (produktgrupp K65), är beräknat som premieinkomster och avkastning minus försäkringsersättningar. Livförsäkringar och tjänstepensionsförsäkringar beräknas dock från kostnadssidan, d.v.s. utgifterna för administration, skaderegleringar o.d. Även här kommer sifferunderlaget från Finansinspektionen.

Stödtjänsterna till finans- och försäkringsverksamhet utförs i stor utsträckning av små företag såsom konsulter. Där ingår också t.ex. fondbolag, valutakontor och börser. Dessa företag står inte under tillsyn av Finansinspektionen och ingen samlad rapportering finns tillgänglig. För att inte behöva samla in uppgifter från ett ohanterligt antal små källor uppskattar SCB i stället värdet av tjänsterna (produktgrupp K66) utifrån bestämda andelar av tjänsterna K64 och K65.

Dessa användningstabeller utgör även underlag för beräkning av γ , men underlaget har också kompletterats med andra uppgifter, vilket beskrivs nedan.

τ_0 är den genomsnittliga mervärdesskattesatsen på använda insatsprodukter i produktionen av finansiella tjänster. Denna har beräknats utifrån särskilda tabeller i SCB:s nationalräkenskaper med användning, exklusive mervärdesskatt, av olika insats- och investeringsprodukter 2012, i den finansiella sektorns tre bransch-

er, till de delar deras produktion är undantagen från mervärdesskatt samt mervärdesskattesatser för olika insatsprodukter för 2014.¹

γ är andelen mervärdesskattebelagda insatsprodukter i produktionen, med mervärdesskatten borträknad både i täljare och nämnare. I Huizingas stiliserade modell finns bara två slags insatser. Det är insatsprodukter belagda med mervärdesskatt samt arbete. Verkligheten är dock mer komplex än så vilket framgår nedan.

I användningstabellerna redovisas användningen till mottagarpriser, d.v.s. inklusive mervärdesskatt, medan γ ska beräknas utan mervärdesskatt på insatsprodukter. Detta har hanterats genom att mervärdesskatten har räknats bort med hjälp av den genomsnittliga mervärdesskattesatsen på insats- och investeringsprodukterna, d.v.s. den framräknade τ_0 .² I övrigt är underlaget användning av arbete och insatsprodukter, i de tre finansiella branscherna, 2013, enligt SCB:s användningstabeller. Kvoterna γ och τ_0 beräknade för *branscherna*, vilka i mycket stor utsträckning producerar finansiella tjänster (totalt sett till 96 procent 2013), används sedan i beräkningen av beskattning av finansiella *tjänster*.

Ytterligare en komplicerande faktor är att de enda insatserna i produktionen inte är arbete och insatsprodukter som i olika omfattning är belagda med mervärdesskatt. Förutom att övriga skatter minus övriga subventioner täcks i produktionen används också kapital, vilket kommer till uttryck i posterna kapitalförslitning, driftsöverskott och sammansatt förvärvsinkomst.

Vad som egentligen ska ingå i täljaren och nämnaren till γ diskuteras i nästa avsnitt. Hur γ definieras påverkar även vad som ska ingå i τ_0 .

Uppgifter om import av finansiella tjänster kommer från SCB:s nationalräkenskapers s.k. utbudstabeller, vilka i den ena dimensionen beskriver utbudet i olika branscher, totalt sett och uppdelat

---

¹ Bilagor till W.A.R. 2014 som utgör underlaget till den viktade genomsnittliga skattesatsen (Weighted Average Rate), vilken utgör en delkomponent vid beräkningen av den mervärdesskattebaserade delen av Sveriges bidrag till EU:s budget.

² I en tidig beräkning räknades mervärdesskatten i stället bort genom att utredningen från användningen av insatsprodukter i finansbranschen drog mervärdesskatt beräknad med hjälp av de genomsnittliga mervärdesskattesatserna som finansbranschen skulle betala för varje produktslag (beräknat på en något finare produktnivå). Underlaget för de genomsnittliga mervärdesskattesatserna är samma material från SCB som har använts för att ta fram τ_0 . Metoderna ger i allt väsentligt samma resultat.

på om det säljs på marknaden, produceras för egen användning eller på annat sätt fördelas utanför marknaden och i den andra dimensionen utbudet av olika produkter, inhemskt producerade och importerade till baspriser samt med transport- och handelsmarginal och övriga produktskatter och produktsubventioner tillagda.

1.3 Överväganden

Den väldigt stilerade modellen bygger på att det finns två insatser, arbete och mervärdesskattebelagda insatsprodukter, i produktionen av finansiella tjänster. Priset för den finansiella produkten täcker helt ersättningen till arbete och de mervärdesskattepliktiga insatsprodukterna.

Tabell 1.1

Den finansiella sektorns användning och fördelning av resultat m.m. 2013, som andel av produktionsvärdet				
	Bank- verksam- het o.d.	Försäkrings- verksamhet	Stöd till finans- och försäkrings- verksamhet	Finans- sektorn totalt
Löner och sociala avgifter	24 %	26 %	51 %	26 %
Driftsöverskott och sammansatt förvärsinkomst, netto	32 %	24 %	-13 %	27 %
Kapitalförslitning	8 %	13 %	15 %	9 %
Övriga produktionskatter minus övriga produktionssubventioner	7 %	5 %	9 %	7 %
Förädlingsvärde, brutto	71 %	67 %	61 %	70 %
Förbrukning av insatsprodukter	29 %	33 %	39 %	30 %
Produktionsvärde	100 %	100 %	100 %	100 %
Fasta bruttoinvesteringar	7 %	12 %	17 %	9 %

Källa: SCB (nationalräkenskaperna).

Hur $\gamma = c/(L+c)$ ska tolkas i en statistisk verklighet, där det i produktionen både används insatsprodukter och kapital som förslits och förädlingsvärdet fördelas över löner och sociala

avgifter, driftöverskott och sammansatt förvärvsinkomst samt övriga produktionsskatter minus övriga produktionssubventioner, är inte självklart. I synnerhet finns det skäl att överväga hur investeringsvaror belagda med mervärdesskatt ska behandlas.

Investeringar är så beskaffade att de görs ett år, då mervärdesskatt betalas, och sedan används, ger avkastning och förslits under ett antal år därefter. Ett enskilt års investeringar bidrar alltså inte till produktionen enbart just det året och ligger inte heller till grund för priset på varorna just det året. Om investeringstakten, i en bransch, är jämn kommer dock investeringarna att vara i nivå med kapitalförslitningen. Om fördelningen av investeringarna över typerna av investeringsvaror inte förändras nämnvärt över tid (och skattesatserna inte ändras) kommer fördelningen mellan mervärdesskattepliktiga och mervärdesskattefria investeringsvaror, liksom genomsnittlig skattesats på investeringarna ett visst år, att vara likadana som på de tidigare investeringar som ligger till grund för årets produktion och prissättning. Under förutsättning att investeringarna är någorlunda jämna över tiden får en modell som inkluderar årets investeringar därför antas återspegla prisbildningen bättre än en modell som inte gör det.

Nivån på de fasta bruttoinvesteringarna i finanssektorn 2012 ligger nära nivån på kapitalförslitningen det året. För den sammantagna finanssektorn var de fasta bruttoinvesteringarna 5,4 procent högre och för branscherna bankverksamhet o.d., försäkringsverksamhet och service till finans- och försäkringsverksamhet var de 8,6 procent högre, 1,3 procent lägre respektive 9,0 procent högre. I användningstabellerna redovisas inte vad bruttoinvesteringarna för branscherna inom finanssektorn består av, utan användningen av olika produkter som investeringar redovisas sammantaget för samtliga branscher. Däremot finns det i särskilda tabeller från SCB:s nationalräkenskaper uppgifter om vad de fasta bruttoinvesteringarna i branscherna inom finanssektorn bestod av 2012 liksom vilka mervärdesskattesatser som var förknippade med sådana investeringsvaror 2014.³

I det första, vad gäller γ , antas kapitalförslitningen representera de fasta bruttoinvesteringarna. På så sätt kan ingående mervärdes-

---

³ Bilagor till W.A.R. 2014.

skatt räknas bort även från bruttoinvesteringarna. γ definieras då som insatsprodukter och bruttoinvesteringar exklusive betald mervärdesskatt på detta relativt produktionsvärdet exklusive betald mervärdesskatt på insatsprodukterna och bruttoinvesteringarna. Den genomsnittliga mervärdesskatten antas vara lika stor som på insatsprodukterna och investeringsvarorna 2012. Detta sätt att beräkna γ överensstämmer med Huizinga (2002),⁴ som lägger kapitalinsatsen till insatsprodukterna i beräkningen av γ . Även Europeiska kommissionen⁵ lägger, i en av sina alternativa beräkningar, fasta bruttoinvesteringar till konsumtionen av insatsprodukter.

τ_0 beräknas som ett genomsnitt av befintliga mervärdesskattesatser vägt med användningen av insatsprodukterna och investeringsvarorna inom finanssektorns branscher. Det betyder att skattesatsen 0 och helt mervärdesskattebefriade varugrupper är inkluderade i genomsnittsberäkningen. I en alternativ beräkning är genomsnittet av de befintliga mervärdesskattesatserna enbart vägt med användningen av insatsprodukter.⁶

En förhållandevis stor andel av förbrukningen av insatsprodukter i produktionen av finansiella tjänster, 46 procent, är undantagen från mervärdesskatt. Bland de undantagna insatsprodukterna märks särskilt fastighetsförvaltning och olika slags finansiella tjänster. En något större andel av förbrukningen är dock belagd med 25-procentig mervärdesskatt. Här rör det sig om en mängd produkter, utan att någon sticker ut lika tydligt. Bland de större kan emellertid nämnas PR och organisationskonsulter, juridisk verksamhet och bevakningstjänster.

---

⁴ Se s. 516 och appendix.

⁵ European Commission (2011), s. 4.

⁶ I samband med denna beräkning har det också kontrollerats att resultaten, i senare avsnitt, inte påverkas nämnvärt om mervärdesskattepliktiga insatsprodukter behandlas på ett annat sätt i beräkningen av τ_0 och γ . Värdet av de insatsprodukter som är undantagna från mervärdesskatt flyttades då från c till L i beräkningen av γ och insatsprodukter som är undantagna från mervärdesskatt exkluderades i beräkningen av τ_0 .

Tabell 1.2

Förbrukning av insatsprodukter med olika mervärdesskattesatser, exklusive mervärdesskatten				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings-tjänster	Service till finans- och försäkrings-verksamhet	Totalt
Undantag	39 %	65 %	40 %	46 %
0 %	0,002 %	0,000 %	0,000 %	0,002 %
6 %	4 %	1 %	2 %	3 %
12 %	4 %	1 %	2 %	3 %
25 %	53 %	32 %	56 %	48 %

Källa: SCB (nationalräkenskaperna).

τ_1 är den mervärdesskattesats som finansiella tjänster skulle beläggas med. Den har antagits vara 25 procent.

K_k , K_m och K_f är värdet av de finansiella tjänster som används av slutkonsumenter, mervärdesskattskyldiga producenter och icke mervärdesskattskyldiga producenter.⁷ Att detta skulle vara den totala användningen av finansiella tjänster är även det en förenkling av verkligheten som behöver hanteras.

Utöver hushållen köper även deras ideella organisationer och offentlig sektor varor och tjänster för slutkonsumtion. När det gäller finansiella tjänster är omfattningen av dessas köp emellertid så liten, enligt användningstabellerna, att den inte skulle göra något märkbart avtryck i beräkningarna. Finansiella tjänster användes inte heller som investeringar, varför befintlig statistik stämmer överens med beräkningsmodellen i det avseendet. Se tabell 1.3.⁸

⁷ Samtliga finansiella tjänster antas vara undantagna från mervärdesskatt. Detta förenklande antagande bygger på att den från mervärdesskatt undantagna andelen av produktionen i de finansiella branscherna totalt sett kan uppskattas till omkring 95 procent och att denna andel i någon mån påverkas av att produktionen i branscherna inte enbart består av finansiella tjänster. Se även Svenska Bankföreningen (2016), som (på s. 19) redovisar uppgifter om att omkring en procent av de finansiella tjänster som säljs utanför sektorn är belagda med mervärdesskatt.

⁸ Mervärdesskatt benämns moms i vissa tabeller av utrymmesskal.

Tabell 1.3

Användning av inhemskt producerade finansiella tjänster 2013 (miljoner kronor)				
	Banktjänster o. d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
Slutkonsumtion i hushållen	44 345	35 734	1 063	81 142
Slutkonsumtion i hushållens ideella organisationer	0	0	0	0
Slutkonsumtion i offentlig sektor	0	-85	0	-85
Slutkonsumtion	44 345	35 649	1 063	81 057
Bruttoinvesteringar	0	0	0	0
Export	18 931	1 751	814	21 496
Slutlig användning	63 276	37 400	1 877	102 553
Användning i momsbelagd bransch*	52 573	8 024	7 451	68 048
Användning i momsbefriad bransch*	49 078	5 868	4 687	59 633
Total mellanbransch användning	101 651	13 892	12 138	127 681
Total användning till mottagarpriser	164 927	51 292	14 015	230 234

* bygger på användning i branscher 2013, men momsbefriade andelar av dessa branscher 2012.

Källa: SCB (nationalräkenskaperna) och egna beräkningar.

Däremot exporteras finansiella tjänster, vilket reser frågan om i hur stor utsträckning exporten är mervärdesskattepliktig och i hur stor utsträckning den är mervärdesskattebefriad.⁹ Export till länder utanför EU är undantagen från mervärdesskatt men sådana exportörer har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt. Det senare gäller även för export av finansiella tjänster under vissa förutsättningar.¹⁰ Inom EU tas mervärdesskatt ut i och tillfaller ursprungslandet (säljarlandet) vid försäljning till privatpersoner och andra icke skattskyldiga till mervärdesskatt som gör inköp i en annan medlemsstat. När köparen är skattskyldig tas mervärdesskatten ut i och tillfaller destinationslandet (köparlandet). För att bli helt korrekt kategoriserad behöver exporten följaktligen delas upp efter om den görs till ett land innanför eller utanför EU och om exporten sker inom EU huruvida köparen är skattskyldig till

⁹ För en kortfattad beskrivning av mervärdessbeskattning vid import och export se Thunberg (2004).

¹⁰ Se avsnitt 5.4.3 i huvudbetänkandet.

mervärdesskatt, vilket utredningen inte har kunnat finna uppgifter om.

Exporten utgjorde dock inte mer än 9 procent av den sammantagna användningen av finansiella tjänster 2013 (med andelar på 11 procent, 3 procent och 6 procent för banktjänster o.d., försäkringstjänster respektive stödtjänster till finans- och försäkringsverksamhet). Att helt bortse från exporten kan därför inte ge upphov till någon avgörande felbedömning av skattebortfallet. Den missbedömning av skattebortfallet som ett utelämnande av exporten ger upphov till får dessutom antas bli mindre än exportens andel av produktionen av skäl som redovisas nedan.

Export inom EU kan förmodas utgöra en betydande andel av exporten. Vid export inom EU går svenska staten, vid icke mervärdesskattepliktig försäljning, bara miste om skatteintäkter från försäljning till privatpersoner. Förmodligen är det i stor utsträckning företag som köper finansiella tjänster i andra länder. Om dessa förmodanden stämmer spelar det, för en stor del av exporten av finansiella tjänster, ingen roll för de svenska skatteintäkterna om tjänsterna är belagda med mervärdesskatt eller inte. För exporten av finansiella tjänster till privatpersoner och andra icke skattskyldiga inom EU går Sverige miste om skatteintäkter genom att finansiella tjänster inte är belagda med mervärdesskatt, vilket inte redovisas i beräkningarna. För export av finansiella tjänster till länder utanför EU är det i vissa fall möjligt att göra avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket inte heller redovisas i beräkningarna. Att utelämna den ena av de två sistnämnda, förmodat små, effekterna innebär alltså att skattebortfallet underskattas medan utelämnandet av den andra innebär att skattebortfallet överskattas.

En del av de finansiella tjänster som används i landet har importerats, vilket kan ha betydelse för skattebortfallets storlek. Import från EU-länder ska, som nämnts, beskattas i Sverige om köparen är en beskattningsbar person och annars i exportlandet. Import från länder utanför EU beskattas, i de flesta fall, här om köparen är en beskattningsbar person. Vid import av finansiella tjänster från sådana länder skulle tjänsten beskattas här om köparen inte är en beskattningsbar person men tjänsten faktiskt används här. I annat fall sker beskattningen i exportlandet. Producenter betraktas som beskattningsbara personer när de bedriver ekono-

misk verksamhet, vilket innebär att i stort sett alla företag är beskattningsbara. (Holdingbolag är dock exempel på motsatsen.)

Den del av icke beskattningsbara personers efterfrågan på finansiella tjänster som tillgodoses med import från EU-länder bör helt exkluderas ur beräkningarna eftersom denna inte beskattas i Sverige. Så sker också. Effekten av den förmodat viktigaste delen av importen av finansiella tjänster – den från EU-länder till beskattningsbara personer – är däremot svår att överblicka utan ytterligare underlag och analys. Det gäller även import från länder utanför EU. Statistik över import av finansiella tjänster fördelad på importland och typ av köpare finns dock inte tillgänglig.

Åren 2010–2013 importerades, i genomsnitt, 4,5 procent av de finansiella tjänsterna, däribland 4,8 procent av banktjänsterna o.d. och 3,0 procent av försäkringstjänsterna. Med hänsyn till frågans komplexitet, bristen på sifferunderlag och till importens begränsade omfattning bortses i beräkningarna ifrån att en viss del av efterfrågan på finansiella tjänster tillgodoses med import. Inte heller beaktas, här, att efterfrågan skulle kunna skifta över till eller från import om prisbilden påverkas.

η_p och η_k är producenternas respektive konsumenternas efterfrågeelasticiteter med avseende på finansiella tjänster. Assarsson (2004)¹¹ har beräknat slutkonsumenters långsiktiga elasticitet för försäkringstjänster med fler finansiella tjänster¹² till -0,82 för perioden 1994–1998. Det är den elasticitet som kommer att användas som huvudalternativ av denna utredning. I brist på annan information används den också som huvudalternativ för producenternas efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster. Detta huvudalternativ är dock behäftat med osäkerhet som när det gäller slutkonsumenter främst hänger samman med att det är beräknat för en period som ligger omkring 20 år bakåt i tiden samt att tjänster förknippade med in- och utlåning inte ingår.

Mycket har hänt på de finansiella marknaderna sedan dess och nya finansiella tjänster utvecklas. Det innebär att den elasticitet vi söker delvis rör ett annat slags tjänster än den som beräknades för 1990-talet. Sedan 1990-talet har även den generella inkomstnivån

---

¹¹ Tabell A3.

¹² Indirekt mätta finansiella tjänster, liksom livförsäkringstjänster, saknas i underlaget varför skadeförsäkringstjänster väger tungt i denna elasticitet.

stigit och inkomstfördelningen förändrats, vilket också kan ha påverkat elasticiteten, eftersom elasticiteten för samma (representativa) individ kan vara olika vid olika inkomstnivåer. Trots dessa förbehåll anser utredningen att elasticiteten beräknad för perioden 1994–1998 kan användas som en värdefull indikation på hur hög den bör vara idag.

Huizinga (2002) argumenterar för att efterfrågeelasticiteten för finansiella tjänster (i absoluta termer) bör vara större än 0,¹³ främst med utgångspunkt i studier av vad som har hänt med de finansiella transaktionerna när transaktionskostnaderna har förändrats, men någon egentlig skattning av den elasticitet som behövs här redovisas inte. Huizinga hävdar¹⁴ dock att ett realistiskt värde på efterfrågeelasticiteten bör ligga mellan (-)0 och (-)1, bl.a. med hänvisning till att den inte bör vara högre än den för aktie- och marknadstransaktioner (även om han i beräkningarna också använder sig av värdet (-)2). I enlighet med detta och som jämförelse till huvudalternativet redovisas i nästa avsnitt också beräkningar som bygger på elasticiteterna 0, och -1. Även beräkningar som bygger på en högre elasticitet för producenter än för slutkonsumenter redovisas.

1.4 Skattebortfallets storlek

SCB:s uppgifter om användningen av finansiella tjänster ger oss K_k , K_m och K_f , d.v.s. användningen hos slutkonsumenter och hos mervärdesskattskyldiga och icke mervärdesskattskyldiga producenter, samt en exportpost som har bortsetts ifrån. Detta redovisas för den sammantagna finansiella sektorn och de tre ingående branscherna i tabell 1.4.

Av tabell 1.4 framgår att försäkringstjänster används som slutkonsumtion i betydligt större utsträckning (till 70 procent) och service till finans- och försäkringsverksamhet i betydligt mindre utsträckning (till 8 procent) än banktjänster o.d. (27 procent). Till hushållens konsumtion av försäkringstjänster räknas nyttjandet av tjänstepensionsförsäkringar och andra försäkringar kopplade till en

---

¹³ Se s. 517.

¹⁴ Se s. 519.

anställning. Det överensstämmer, enligt utredningens bedömning, med hur dessa skulle betraktas om försäkringarna vore mervärdesskattepliktiga. Eftersom tjänstepensionsförsäkringar och andra försäkringar kopplade till en anställning utnyttjas för privat bruk, av den anställda,¹⁵ och inte kan anses förvärfas i själva verksamheten, skulle arbetsgivare sannolikt inte få göra avdrag för ingående mervärdesskatt även om de betalar premierna.¹⁶

Tabell 1.4

Användning av finansiella tjänster 2013 (miljoner kronor)				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
Slutkonsumtion, K_k	44 345	35 649	1 063	81 057
Export	18 931	1 751	814	21 496
Momsbefriad produktion,* K_m	52 573	8 024	7 451	68 048
Momsbelagd produktion,* K_f	49 078	5 868	4 687	59 633
	164 927	51 292	14 015	230 234

* bygger på användning i branscher 2013, men momsbefriade andelar av dessa branscher 2012.

Källa: SCB (nationalräkenskaperna) och egna beräkningar.

Vilka värden parametern tar för huvudalternativet (elasticiteten -0,82 och investeringsvaror inkluderade) och 2013, efter att ha beräknats såsom beskrevs i föregående avsnitt om beräkningsmodell, sifferunderlag och överväganden framgår av tabell 1.5. Dessa parametrar och användningen av olika slags finansiella tjänster i olika konsumentgrupper är vad som behövs för att beräkna hur skatteintäkterna skulle förändras om en mervärdesskatt kunde införas på finansiella tjänster.

¹⁵ Att tjänstepensionsförsäkringar och sjuk- och olycksfallsförsäkringar som arbetsgivare tecknar för de anställda beskattas som inkomst av tjänst när de utfaller är en tydlig indikation på att de anskaffas för de anställdas privata bruk.

¹⁶ Hur tjänstepensionsförsäkringar skulle behandlas i mervärdesskattehänseende är dock inte prövat i domstol.

Tabell 1.5

Parametervärden för huvudalternativet 2013			
	Banktjänster o.d.	Försäkringstjänster	Service till finans- och försäkringsverksamhet
$\gamma = c/(c+L)$	0,332	0,431	0,495
τ_0	0,153	0,108	0,158
τ_1	0,25	0,25	0,25
$\Delta p_k / p_k^0$	0,190	0,194	0,159
$\Delta p_m / p_m^0$	-0,048	-0,044	-0,072
$(p_k^1 - p_0) / p_k^1$	0,20	0,20	0,20
$\tau q = \tau p$	-0,82	-0,82	-0,82

Tabellerna 1.6–1.8 visar det beräknade skattebortfallet för de tre produktgrupperna i kronor, som andel av bruttofördlingsvärdet och som andel av BNP.

Tabell 1.6

Skattebortfallet enligt huvudalternativet (miljoner kronor)				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings-tjänster	Service till finans- och försäkringsverksamhet	Totalt
2010	8 907	5 934	255	15 097
2011	9 367	6 403	78	15 848
2012	10 416	5 932	80	16 428
2013	11 569	6 114	169	17 853

Med den beräkningsmodell och de antaganden som har beskrivits skulle skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt (d.v.s. de skatteintäkter som skulle tillkomma om tjänsterna kunde beläggas med mervärdesskatt) vara nästan 18 miljarder kronor 2013. Det beräknade skattebortfallet har ökat med i genomsnitt 5,7 procent per år mellan 2010 och 2013. Det innebär att skattebortfallet, i förhållande till BNP, har ökat från 0,43 procent till 0,47 procent under perioden.

Till detta ska läggas att dagens skatteintäkter, till följd av de mervärdesgrupper som har bildats, är omkring 400 miljoner kronor

lägre än vad de annars skulle vara. Därmed undkommer gruppmedlemmarna mervärdesskatt som de annars skulle betala men som skulle bli avdragsgill om omsättning av finansiella tjänster var belagd med mervärdesskatt (se avsnitt 5.4.4 i huvudbetänkandet). En del av de avdrag för ingående mervärdesskatt som minskar det beräknade skattebortfallets storlek reducerar alltså redan idag skatteintäkterna. För att skattebortfallet ska visa förändringen av skatteintäkterna i förhållande till dagens regelverk ska därför 400 miljoner kronor läggas till det beräknade skattebortfallet. Med denna effekt inkluderad kan skattebortfallet uppskattas till närmare 18,3 miljarder kronor, eller 0,48 procent av BNP, 2013. Effekten är dock inte inkluderad i de resultat som redovisas i avsnitt 1.

Tabell 1.7

Skattebortfallet enligt huvudalternativet som andel av BNP				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
2010	0,25 %	0,17 %	0,01 %	0,43 %
2011	0,26 %	0,18 %	0,00 %	0,43 %
2012	0,28 %	0,16 %	0,00 %	0,45 %
2013	0,31 %	0,16 %	0,00 %	0,47 %

Till övervägande del är det banktjänster o.d. som ger upphov till skattebortfallet.

Tabell 1.8

Skattebortfallet enligt huvudalternativet som andel av bruttoförelingsvärdet för produktgrupperna*				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
2010	11,1 %	21,6 %	3,9 %	13,3 %
2011	10,8 %	20,2 %	1,1 %	12,7 %
2012	10,9 %	19,1 %	1,2 %	12,3 %
2013	10,8 %	19,5 %	2,2 %	12,2 %

* Förelingsvärdet i produktgrupperna är beräknat som förelingsvärdet i motsvarande bransch nerräknat proportionellt med de finansiella tjänsternas andel av produktionsvärdet i branschen.

I förhållande till bruttoförelingsvärdet är det dock försäkringstjänsterna som står för det största skattebortfallet. År 2013 skulle skattebortfallet som försäkringstjänsterna gav upphov till ha motsvarat drygt 19 procent av deras förelingsvärde vilket kan jämföras med nästan 11 procent för banktjänster o.d. Att det blir så beror dels på att försäkringstjänsterna till betydligt mindre del – 16 procent att jämföra med 32 procent – användes som insats i mervärdesskattepliktig produktion, dels på att det i produktionen av försäkringstjänster användes insatsprodukter med lägre genomsnittlig mervärdesskattesats.

Alternativa beräkningar

Att inkludera investeringsvarorna i beräkningarna såsom har beskrivits i avsnittet om överväganden framstår som mest korrekt. Så har emellertid inte alltid gjorts.¹⁷ Eftersom det är en förhållandevis grov approximation att låta innevarande års kapitalförslitning och mervärdesskatten på de fasta bruttoinvesteringarna tillsammans representera de investeringar som påverkar priset på en tjänst har skattebortfallet också beräknats utan investeringsvaror. Detta beräkningssätt ger ett högre skattebortfall – 21,0 i stället för

¹⁷ Se Lockwood (2011) s. 97 f. och European Commission (2011) s. 4.

17,9 miljarder kronor, eller 0,56 i stället för 0,47 procent av BNP, för 2013.

Tabell 1.9

Skattebortfallet beräknat utan investeringsvaror 2013				
	Bank- tjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
miljoner kronor	13 428	7 036	494	20 958
relativt BNP	0,36 %	0,19 %	0,01 %	0,56 %
relativt bruttofördälingsvärde	12,6 %	22,5 %	6,3 %	14,4 %

Den elasticitet på -0,82 som har använts är behäftad med betydande osäkerhet. I tabell 1.10 har därför skattebortfallet för 2013 även beräknats under antagandet att efterfrågan på finansiella tjänster sjunker i precis samma takt som priset ökar (elasticiteten är -1) och under antagandet att det inte påverkas alls av priset (elasticiteten är 0). (Investeringsvaror är inkluderade i beräkningarna.)

Skattebortfallet skulle motsvara 0,45 procent av BNP med elasticiteten är -1, vilket är 6 procent lägre än huvudalternativets 0,47 procent. Med elasticiteten 0 skulle skattebortfallet motsvara 0,59 procent av BNP, vilket är 25 procent högre än i huvudalternativet. Dessa relativa tal kan jämföras med beräkningar som har gjorts för liknande skattebortfall och andra platser i tid och rum.

Tabell 1.10

Skattebortfallet som andel av BNP				
	Banktjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
$\eta_k = \eta_p = 0$	0,39 %	0,20 %	0,01 %	0,59 %
$\eta_k = \eta_p = -0,82$	0,31 %	0,16 %	0,00 %	0,47 %
$\eta_k = \eta_p = -1$	0,29 %	0,15 %	0,00 %	0,45 %

Den efterfrågeelasticitet som används i huvudalternativet för både slutkonsumenter och producenter är ursprungligen beräknad för slutkonsumenter (se avsnitt 1.3). Det innebär att osäkerheten härvidlag är större när det gäller producenter som använder finansiella tjänster som en insatsprodukt. Det finns argument som talar för att producenter är mer priskänsliga än slutkonsumenter. När priset, som t.ex. vid lån, sätts i relation till den summa som hanteras har stora företag, vars användning av finansiella tjänster bygger på att stora summor pengar hanteras, större skäl att vara prisedvetna än privatpersoner som rör sig med mindre summor. Av samma skäl kan stora företag välja att producera vissa finansiella tjänster åt sig själva i stället för att köpa dem på marknaden.

Tabell 1.11

Skattebortfallet beräknat med $\eta_k = -0,82$ och $\eta_p = -1,6$ år 2013				
	Bank- tjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Service till finans- och försäkrings- verksamhet	Totalt
miljoner kronor	10 308	5 968	129	16 405
relativt BNP	0,27 %	0,16 %	0,00 %	0,43 %
relativt bruttofördlingsvärde	9,6 %	19,0 %	1,6 %	11,2 %

Hur stort skattebortfallet beräknas vara om producenterna har en nästan dubbelt så stor efterfrågeelasticitet som slutkonsumenterna – $-1,6$ i stället för $-0,82$ – visas i tabell 1.11. Det totala skattebortfallet beräknas då vara 16,4 miljarder kronor, vilket är 8,1 procent lägre än om elasticiteten likformigt är $-0,82$, som i huvudalternativet. Producenternas efterfrågeelasticitet betyder mer för skattebortfallet för banktjänster o.d. som i större utsträckning används av producenter. Med den högre efterfrågeelasticiteten för producenter blir skattebortfallet där 10,9 procent lägre, att jämföra med 2,4 procent lägre för försäkringstjänster.

Jämförelser

Huizinga (2002) räknar ut hur stora skatteintäkterna skulle bli om mervärdesskatt infördes på banktjänster i hela EU, som vid det

tillfället bestod av 15 länder, förutom Irland och Luxemburg. Han använder elasticiteten (-)1 och sifferunderlag för 1998 och kommer fram till att skatteintäkten skulle bli 12,2 miljarder euro. Det motsvarar 0,15 procent av den sammanlagda BNP i berörda länder 1998. Banktjänsterna är bara en del av alla finansiella tjänster och motsvarar i tabell 1.10 en del av kolumnen för banktjänster o.d. (och möjligen en del av kolumnen för service till finans- och försäkringsverksamhet). 0,15 procent ska därför jämföras med, och bör vara mindre än, 0,29 procent.

Det finns fler tänkbara förklaringar till att Huizingas beräkning motsvarar en andel lägre än 0,29 procent. Standardmervärdesskattesatserna låg i slutet av 1990-talet mellan 15 och 25 procent i EU-länderna och bara Sverige och Danmark hade en mervärdesskatt på 25 procent. Stora länder som Tyskland och Storbritannien hade skattesatser lägre än 20 procent.

Huizinga redovisar standardmervärdesskattesatser för de länder som ingår i beräkningarna, för 1999. Medelvärdet av dessa, vägt med ländernas BNP samma år, är 18,3 procent. Om standardmervärdesskattesatsen 18,3 används i beräkningarna av det svenska skattebortfallet (både som τ_1 och i beräkningen av τ_0 som då blir 0,117) för banktjänster o.d. reduceras skattebortfallet för detta till att motsvara 0,23 procent av BNP i stället för 0,29 procent.

Bankverksamheten (vilken även rubriceras "credit institutions") bidrog, enligt Huizinga (2002),¹⁸ med 253,3 miljarder euro, eller 3,5 procent, till EU:s samlade förädlingsvärde och bara 2 procent till Sveriges 1997. Enligt nationalräkenskaperna motsvarade dock branschen K64, finansiella tjänster utom försäkringstjänster och pensionstjänster,¹⁹ 4 procent av förädlingsvärdet i den totala ekonomin i Sverige det året. Detta indikerar att Huizinga med bankverksamhet avser någonting mindre än denna bransch.

Det är svårt att finna något tydligt svar på hur stor del av finanssektorn Huizingas studie omfattar jämfört med beräkningarna i denna bilaga. En utgångspunkt är dock att den sägs omfatta banksektorn. Produktionen, avseende in- och utlåning, i denna sektor mäts indirekt (FISIM). Denna produktion sägs motsvara 59,2 procent av produktionen i banksektorn i åtta EU-

---

¹⁸ Se s. 502–503.

¹⁹ Denna bransch har här även benämnts "bankverksamhet o.d."

länder 1998 (och 48,5 procent i Sverige).²⁰ Det torde betyda att Huizingas studie inte omfattar mer än 59,2 procent av branschen K64. Om bara 59,2 procent av denna bransch ingick i beräkningarna i denna bilaga skulle det beräknade skattebortfallet motsvara 0,14 procent av BNP i stället för 0,23 procent.

Även Lockwood (2011) har beräknat hur stora skatteintäkterna skulle bli om mervärdesskatt lades på finansiella tjänster i 26 EU-länder (Cypern saknas) för åren 2000–2007. Det innebär att han bara gör beräkningar för finansiella tjänster utom försäkrings-tjänster och pensionstjänster, men inte kan ta hänsyn till att inte all verksamhet i denna bransch är mervärdesskattebefriad (vilket denna utredning har uppgifter om för Sverige). Beroende på vilka data han använder (sektorräkenskaper eller användningstabeller) kommer han, med elasticiteten (-)1 fram till att skatteintäkterna antingen skulle ha ökat med 0,8 miljarder euro i genomsnitt under perioden eller minskat med 7,3 miljarder euro. Det motsvarar 0,01 respektive -0,07 procent av den sammanlagda och genomsnittliga BNP i länderna under perioden.

Det är svårt att förstå hur valet av statistikkälla kan ge så olika utslag och varför resultaten avviker så mycket både från dem som presenteras i denna bilaga och från Huizinga (2002).²¹ Beräkningsmetoden överensstämmer i allt väsentligt med Huizingas (fast Lockwood lyckas inkludera exporten). Sverige avviker fortfarande tillsammans med Danmark, och med Ungern en del av perioden, genom att ha en hög standardmervärdesskattesats.

Europeiska kommissionen²² har beräknat skattebortfallet av mervärdesskatteundantaget för finansiella förmedlingstjänster och kommit fram till att den kan ha motsvarat 0,11–0,17 procent av BNP i EU åren 2000–2009. Den skriver att den har baserat uppskattningen på metoder som Huizinga, De la Feria och Lockwood har använt, men har inte beaktat beteendeförändringar till följd av prisförändringar, d.v.s. att de har använt elasticiteten 0. Resultaten kan alltså jämföras med dem på den översta raden i tabell 1.10.

---

²⁰ Se s. 514.

²¹ Eurostat har gjort om sin hemsida, varför hänvisningen till statistiken i Lockwood (2011) inte fungerar.

²² European Commission (2011).

De tänkbara förklaringarna till varför kommissionens beräkningar ger ett lägre skattebortfall än denna bilaga liknar dem som har nämnts tidigare. Kommissionen räknar på en mindre del av finanssektorn. Finansiell förmedling uppges stå för 35 procent av bruttoförädlingsvärdet i den finansiella sektorn (mätt i sektorräkenskaperna) 2009. I denna bilaga har utgångspunkten varit att 95 procent av produktionen i den finansiella sektorn (mätt i användningstabeller) är undantagen från mervärdesskatt. I förhållande till den andel som täcks i dessa beräkningar ser det därför ut som om kommissionen har täckt 37 procent av den finansiella verksamheten. Kommissionens 0,15 procent för 2009 skulle då jämföras med $0,37 \cdot 0,59 = 0,22$ procent. Därtill har vi tidigare sett att Sverige har en standardmervärdesskattesats som ligger högst upp i det tänkbara spannet.

Svenska Bankföreningen (2016) bedömer att mervärdesskatteundantaget, sett isolerat, kan innebära en omkring 7 procent högre efterfrågan på finansiella tjänster. Skattebortfallet uppskattas till 16–18 miljarder kronor, vilket ligger i linje med slutsatsen i denna bilaga.

Finansdepartementet i Norge uppskattar att finansiella tjänster var underbeskattade med omkring 8 miljarder norska kronor 2014.²³ Det skulle innebära ett skattebortfall motsvarande 0,25 procent av BNP.

2 En skatt som kompenserar för skattebortfallet

I detta avsnitt undersöks hur hög skattesatsen i en finansiell verksamhetsskatt, som ska kompensera för skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt, skulle behöva vara.

I underavsnitt 2.1 och 2.2 antas skatten fullt ut övervältras på priset varför beräkningsmodellen har stora likheter med den som används i avsnitt 1. I underavsnitt 2.3 antas i stället att skatten fullt ut övervältras på lönekostnaderna. I bägge fallen omfattar undersökningen enbart direkta skatteintäkter av den finansiella verksamhetsskatten och eventuella följd effekter på intäkterna från

---

²³ Det kongelige finansdepartement i Norge, Prop. 1 LS (2013–2014), s. 289.

mervärdesskatten. Inget av exemplen ska uppfattas som en utsaga om vad effekterna av en finansiell verksamhetsskatt som tas ut på ett beskattningsunderlag baserat på avgiftsunderlagen för socialavgifter och som fullt ut kompenserar för det skattebortfall som har beräknats i avsnitt 1 skulle bli, utan som ett underlag för en diskussion om vilken skattesats som är möjlig och rimlig.

2.1 En skatt som övervältras på priset

På finansiell verksamhet som inte ger upphov till mervärdesskatt eller avdrag för ingående mervärdesskatt (situation 0) läggs en finansiell verksamhetsskatt, τ_2 (situation 1), genom att löne- och kostnaderna beskattas. Skatten antas fullt ut övervältras på priset.

Finansiella tjänster produceras med hjälp av olika produktionsfaktorer och insatsprodukter. Det kan t.ex. handla om arbete och datorer. Mängden av varje insats som behövs för att producera en finansiell tjänst antas vara given. Kostnadsförändringen som skatterna ger upphov till tillåts alltså inte, i denna modell, ändra proportionerna på de ingående insatserna.

För att underlätta jämförelser följer notationen så långt som möjligt den i avsnitt 1. Vissa avvikelser förekommer dock eftersom den finansiella verksamhetsskatten tas ut på ett annat underlag än en mervärdesskatt och det behövs fler parametrar i denna modell. Den notation som används i detta underavsnitt redovisas i en särskild ruta.

I formlerna nedan representerar c alla insatsprodukter i en finansiell tjänst som kan beläggas med mervärdesskatt, förutom finansiella tjänster, exkl. kostnaden för mervärdesskatt. Insatsprodukter som inte är belagda med mervärdesskatt är inräknade och minskar den genomsnittliga skattesatsen, τ_0 . b representerar insatsprodukten finansiella tjänster exkl. kostnaden för den finansiella verksamhetsskatten. L representerar arbete, även det exkl. kostnaden för den finansiella verksamhetsskatten och K representerar övriga insatser i en finansiell tjänst. Den ersättning producenten får för en finansiell tjänst är alltså:

$$p_0 = c + b + L + K$$

Det är samtidigt det pris köparen skulle få betala om det inte vore för mervärdesskatt och finansiell verksamhetsskatt. I analysen av hur skatteintäkterna förändras med en finansiell verksamhetsskatt kommer andelarna av de olika insatserna att benämnas på följande sätt.

$$c = \gamma p_0, \quad b = \beta p_0, \quad L = \lambda p_0, \quad \text{och} \quad K = (1 - \gamma - \beta - \lambda) p_0.$$

Producenterna av finansiella tjänster betalar mervärdesskatt på sina insatsprodukter, vilken måste täckas av priset på de finansiella tjänsterna. För slutkonsumenter och icke mervärdesskattskyldiga producenter är priset i utgångsläget:

$$p_k^0 = p_f^0 = c(1 + \tau_0) + b + L + K$$

När en finansiell verksamhetsskatt, τ_2 , läggs på lönen ökar kostnaden för arbete med en faktor $(1 + \tau_2)$, men hur mycket kostnaden för insatsprodukten finansiella tjänster ökar är inte känt på förhand. En utgångspunkt är dock att kostnaden för insatsprodukten ökar lika mycket, proportionellt sett, som icke mervärdesskattskyldiga producenters pris för finansiella tjänster. Skälet för det är att producenter av finansiella tjänster är icke mervärdesskattskyldiga producenter och möter samma prisökning som andra i den gruppen när de ska köpa finansiella tjänster som en insatsprodukt. Det ger oss följande uttryck.²⁴

$$p_k^1 = p_f^1 = c(1 + \tau_0) + \frac{p_f^1}{p_f^0} b + L(1 + \tau_2) + K$$

Utifrån detta går det att härleda hur priset förändras när den finansiella verksamhetsskatten införs.

$$p_f^1 \left(1 - \frac{b}{p_f^0}\right) = c(1 + \tau_0) + L(1 + \tau_2) + K$$

$$p_f^1 = \left(\frac{p_f^0}{p_f^0 - b}\right) (c(1 + \tau_0) + L(1 + \tau_2) + K) =$$

²⁴ Beräkningen av skattesatsen för de olika finansiella tjänsterna skulle bli mer verklighets-trogen, men samtidigt mindre överblickbar, om den också inbegrep tre olika slags finansiella tjänster, som insatsprodukter, med var sin skattesats.

$$= \left(\frac{p_f^0}{p_f^0 - b} \right) (p_f^0 - b + \tau_2 L) = p_f^0 \left(1 + \frac{\tau_2 L}{p_f^0 - b} \right)$$

$$\frac{p_f^1 - p_f^0}{p_f^0} = \left(1 + \frac{\tau_2 L}{p_f^0 - b} \right) - 1 = \frac{\tau_2 L}{p_f^0 - b} = \frac{\tau_2 L}{c(1 + \tau_0) + b + L + K - b} =$$

$$= \frac{\tau_2 L}{c(1 + \tau_0) + L + K} = \frac{\tau_2 \lambda}{\gamma(1 + \tau_0) + \lambda + 1 - \gamma - \beta - \lambda} = \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}$$

Notation

τ_0 – den genomsnittliga mervärdesskattesatsen på insatsprodukterna för finansiella tjänster

τ_1 – mervärdesskattesatsen

τ_2 – den finansiella verksamhetsskattesatsen

p_0 – priset på en finansiell tjänst utan ingående eller utgående mervärdesskatt

p_k – konsumentpriset på en finansiell tjänst

p_m – mervärdesskattskyldiga producenters nettokostnad för köpt finansiell tjänst

p_f – icke mervärdesskattskyldiga producenters nettokostnad för köpt finansiell tjänst

b – insatsen av finansiella tjänster i en finansiell tjänst

c – övriga insatsprodukter i en finansiell tjänst exkl. kostnaden för mervärdesskatt

L – arbetsinsatsen i en finansiell tjänst

K – insatser i en finansiell tjänst utöver arbete och insatsprodukter

β – $b / (K + L + c + b)$

γ – $c / (K + L + c + b)$

λ – $L / (K + L + c + b)$

η_k – slutkonsumenters efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster

η_p – producenters efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster

D_k – slutkonsumenters efterfrågan på finansiella tjänster

D_m – mervärdesskattskyldiga producenters efterfrågan på finansiella tjänster

D_f – icke mervärdesskattskyldiga producenters efterfrågan på finansiella tjänster

$$\text{Det innebär att också } \frac{p_k^1 - p_k^0}{p_k^0} = \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}.$$

Eftersom det inte läggs någon mervärdesskatt på finansiella tjänster kan mervärdesskattskyldiga producenter, som använder finansiella tjänster, inte dra av någon ingående mervärdesskatt, vilket de hade kunnat göra om den finansiella tjänsten hade varit mervärdesskattepliktig. De lägger utgående mervärdesskatt, τ_1 , på hela sitt pris.²⁵ I sin försäljning (som antas ske under perfekt konkurrens) behöver de mervärdesskattskyldiga producenterna både täcka priset på den finansiella tjänsten och den mervärdesskatt de själva måste ta ut. Det betyder att deras nettokostnad för, eller effektiva pris på, den finansiella tjänsten blir:

$$p_m^0 = (c(1 + \tau_0) + b + L + K)(1 + \tau_1)$$

Producenterna av finansiella tjänster har fått se kostnaden för dem öka med $\frac{p_f^1}{p_f^0}$, varför mervärdesskattskyldiga producenter möter följande nettokostnad för en finansiell tjänst, när en finansiell verksamhetsskatt införs.

$$p_m^1 = \left(c(1 + \tau_0) + \frac{p_f^1}{p_f^0} b + L(1 + \tau_2) + K \right) (1 + \tau_1)$$

Eftersom nettokostnaden för mervärdesskattskyldiga producenter både före och efter införandet av en finansiell verksamhetsskatt skiljer sig från den för slutkonsumenter och icke mervärdesskattskyldiga producenter enbart med en faktor som inbegriper mervärdesskatten så blir den proportionella förändringen lika stor för alla dessa tre grupper. Det betyder att:

$$\frac{p_m^1 - p_m^0}{p_m^0} = \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}$$

Vi kommer också att behöva veta att:

---

²⁵ Samtliga mervärdesskattskyldiga producenter antas sälja produkter belagda med standardskattesatsen 25 procent. Ett sätt att förfina beräkningarna vore att räkna ut en genomsnittlig skattesats på all mervärdesskattebelagd produktion och använda den i stället.

$$\begin{aligned} \frac{p_f^1 - p_0}{p_f^1} &= \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1} = 1 - \frac{p_0}{p_f^1} = 1 - \frac{c + b + L + K}{c(1 + \tau_0) + \frac{p_f^1}{p_0} b + L(1 + \tau_2) + K} = \\ &= 1 - \frac{1}{\gamma(1 + \tau_0) + \left(1 + \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}\right) \beta + \lambda(1 + \tau_2) + 1 - \gamma - \beta - \lambda} = \\ &= 1 - \frac{1}{\gamma \tau_0 + \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} \beta + \lambda \tau_2 + 1} = 1 - \frac{1}{\gamma \tau_0 + \tau_2 \lambda \left(\frac{\beta}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1\right) + 1} \end{aligned}$$

och att:

$$\begin{aligned} \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1} &= 1 - \frac{c + b + L + K}{\left(c(1 + \tau_0) + \frac{p_f^1}{p_0} b + L(1 + \tau_2) + K\right)(1 + \tau_1)} = \\ &= 1 - \frac{1}{\left(\gamma(1 + \tau_0) + \left(\frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1\right) \beta + \lambda(1 + \tau_2) + 1 - \gamma - \beta - \lambda\right)(1 + \tau_1)} = \\ &= 1 - \frac{1}{\left(\gamma \tau_0 + \left(\frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}\right) \beta + \lambda \tau_2 + 1\right)(1 + \tau_1)} = \\ &= 1 - \frac{1}{\left(\gamma \tau_0 + \tau_2 \lambda \left(\frac{\beta}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1\right) + 1\right)(1 + \tau_1)}. \end{aligned}$$

Prisförändringarna beror helt och hållet på att den andel av priserna som tillfaller staten ändras när en finansiell verksamhets-skatt införs. De som säljer finansiella tjänster tar i denna modell ut lika mycket själva med och utan denna skatt. Prisförändringarna kan emellertid också påverka efterfrågan på finansiella tjänster, vilket även det påverkar skatteintäkterna. Hur stor denna effekt blir beror på hur priskänslig efterfrågan är i olika grupper.

För *slutkonsumenter* blir priseffekten av en finansiell verksamhets-skatt:

$$\Delta p_k D_k^0 = D_k^0 p_k^0 \frac{\Delta p_k}{p_k^0},$$

där $D_k^0 p_k^0$ är slutkonsumenternas ursprungliga användning av finansiella tjänster.

Efterfrågeeffekten, som består av skatteintäktsdelen av den förändrade efterfrågan kan beräknas som:

$$\begin{aligned}\Delta D_k(p_k^1 - p_0) &= D_k^0 \frac{\Delta D_k}{D_k^0} (p_k^1 - p_k^0 + p_k^0) \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1} = \\ &= D_k^0 p_k^0 \left(1 + \frac{\Delta p_k}{p_k^0}\right) \frac{\Delta D_k}{D_k^0} \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1} = D_k^0 p_k^0 \left(1 + \frac{\Delta p_k}{p_k^0}\right) \frac{\Delta p_k}{p_k^0} \eta_k \frac{p_k^1 - p_0}{p_k^1}\end{aligned}$$

där η_k är slutkonsumenternas efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster.

Om den ursprungliga efterfrågan, efterfrågeelasticiteten, skattesatserna och olika produktionsfaktorer och insatsvarors andelar av produktionen är kända kan de förändrade skatteintäkter som beror på slutkonsumenternas konsumtion av finansiella tjänster beräknas till:

$$D_k^0 p_k^0 \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} \left(1 + \left(1 + \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}\right) \eta_k \left(1 - \frac{1}{\gamma \tau_0 + \tau_2 \lambda \left(\frac{\beta}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1\right) + 1}\right)\right)$$

På samma sätt kan en effekt på skatteintäkterna av en finansiell verksamhetsskatt från *de icke mervärdesskattskyldiga producenternas* användning av finansiella tjänster beräknas till:

$$D_f^0 p_f^0 \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} \left(1 + \left(1 + \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta}\right) \eta_p \left(1 - \frac{1}{\gamma \tau_0 + \tau_2 \lambda \left(\frac{\beta}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1\right) + 1}\right)\right)$$

där $D_f^0 p_f^0$ är de icke mervärdesskattskyldiga producenternas ursprungliga användning av finansiella tjänster.

Den första termen i detta uttryck är priseteffekten och den andra är efterfrågeeffekten. η_p är producenternas efterfrågeelasticitet på finansiella tjänster.

Uttrycket för effekten på skatteintäkterna från *mervärdesskattskyldiga producenters* användning av finansiella tjänster ser lite annorlunda ut, beroende på den mervärdesskatt som deras produkter är belagda med. Det kan beräknas som följer.

$$\begin{aligned}D_m^0 p_m^0 \frac{\Delta p_m}{p_m^0} + D_m^0 p_m^0 \left(1 + \frac{\Delta p_m}{p_m^0}\right) \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \eta_p \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1} = \\ = D_m^0 p_m^0 \frac{\Delta p_m}{p_m^0} \left(1 + \left(1 + \frac{\Delta p_m}{p_m^0}\right) \eta_p \frac{p_m^1 - p_0}{p_m^1}\right) =\end{aligned}$$

$$D_m^0 p_m^0 \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} \left(1 + \left(1 + \frac{\tau_2 \lambda}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} \right) \eta_p \left(1 - \frac{1}{(\gamma \tau_0 + \tau_2 \lambda (\frac{\beta}{1 + \gamma \tau_0 - \beta} + 1) + 1)(1 + \tau_1)} \right) \right)$$

Även här är den första termen priseffekten och den andra termen efterfrågeeffekten.

$D_m^0 p_m^0$ är nettokostnaden för de mervärdesskattskyldiga producenternas ursprungliga användning, d.v.s. de kostnader som dessa producenter, i sin försäljning, behöver täcka. Det innebär att $D_m^0 p_m^0$ är produktionsvärdet av den ursprungliga användningen tillsammans med den mervärdesskatt som de mervärdesskattskyldiga producenterna betalar på sin produktion.

2.2 Hur hög skattesats behövs?

I denna förenklade modell betraktas finansiella tjänster som en enda produkt och finansiell verksamhetsskatt tas ut med endast en skattesats. Modellen kommer i det följande att användas för att undersöka vilken skattesats som skulle kompensera för skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt, för två separata produkter – banktjänster o.d. och försäkringstjänster – liksom för den sammantagna produkten finansiella tjänster. Att skattesatserna beräknas för produkterna och inte för företagen som producerar finansiella tjänster innebär att samtliga producenter antas kunna göra och använda sig av en perfekt fördelning av lönekostnaderna på finansiella tjänster liksom på de två separata produkterna banktjänster o.d. och försäkringstjänster. Skattesatserna är alltså relaterade till den avgränsade produktionen av olika slags finansiella tjänster och inte till samtliga lönekostnader när det förekommer blandad verksamhet.

Av förenklingsskäl antas skattesatsen vara densamma på lönekostnaderna i produktionen av en finansiell tjänst som på de finansiella tjänster som används som insatsprodukter i densamma. Detta blir inte helt korrekt om t.ex. banktjänster används som insatsprodukt i produktionen av försäkringstjänster och skattesatsen inte är densamma i dessa två slags verksamheter. För den verksamhet som har en högre skattesats än den som är förknippad med de finansiella tjänster som har använts som insatsprodukter

kommer skatteintäkterna att överskattas något. (Detta bygger på att skatteintäkterna ökar med τ_2 .)

Skattesatsen för den finansiella verksamhetsskatten är möjlig att differentiera på grundval av vilket undantag i mervärdesskattelagen som tillämpas, där banktjänster o.d. undantas enligt 3 kap. 9§ ML och försäkringstjänster enligt 3 kap. 10§ ML. Service till finans- och försäkringsverksamhet bedöms till hälften beröras av undantaget i 3 kap 9 § ML och till hälften av undantaget i 3 kap 10 § ML. All redovisning i detta avsnitt är därför service till finans- och försäkringsverksamhet till hälften inkluderad i banktjänster o.d. och till hälften i försäkringstjänster.

De centrala parametrar som ingår i beräkningarna redovisas i tabell 2.1. β beskriver hur stor del av produktionsvärdet (förädlingsvärdet och värdet av insatsprodukterna), exklusive den ingående mervärdesskatten, som har använts till att täcka kostnaderna för finansiella tjänster. Mest finansiella tjänster används i försäkringsverksamhet, där de ingående finansiella tjänsterna motsvarar 15,8 procent av produktionsvärdet. γ beskriver hur stor del av produktionsvärdet, exklusive den ingående mervärdesskatten, som har använts till att täcka kostnaderna för andra insatsprodukter. De andra insatsprodukterna motsvarar drygt en fjärdedel av produktionsvärdet. λ beskriver stor hur del av produktionsvärdet, exklusive den ingående mervärdesskatten, som har använts till att täcka kostnaderna för löner och sociala avgifter. Även lönekostnaderna motsvarar drygt en fjärdedel av produktionsvärdet.

Tabell 2.1

Parametervärden i skattesatsberäkningen			
	Banktjänster o.d.	Försäkrings- tjänster	Totalt
β	0,052	0,158	0,081
γ	0,287	0,279	0,285
λ	0,267	0,299	0,276
τ_0	0,179	0,184	0,181
$\eta_q = \eta_p$	-0,82	-0,82	-0,82

Not: Service till finans- och försäkringsverksamhet har fördelats jämnt över de andra två verksamheterna.

Skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt har, med effekten av mervärdesskattegrupper inkluderad, i avsnitt 1.4 beräknas till 18 253 miljoner kronor för 2013. Om skattebortfallet beräknas för olika tjänster var för sig blir det 11 915 miljoner kronor för banktjänster o.d. och 6 338 miljoner kronor för försäkringstjänster.²⁶ För att kompensera för detta skulle den finansiella verksamhetsskatten behöva vara 40,7 procent av underlaget för socialavgifter i den avgränsade produktionen av banktjänster o.d. och 49,3 procent i den avgränsade produktionen av försäkringstjänster. Om skattesatsen var densamma i den avgränsade produktionen av alla finansiella tjänster skulle den behöva vara 43,4 procent.

Skattesatserna kan förefalla höga i förhållande till den mervärdesskatt på 25 procent av ett underlag som ska motsvara förädlingsvärde minus bruttoinvesteringar som den finansiella verksamhetsskatten ska kompensera för. Det beror på att underlaget för socialavgifter endast utgör en mindre del av värdet av de finansiella tjänsterna. I löner och sociala avgifter ingår utöver egentlig lön, en del av ålderspensionsavgiften och avtalade försäkringar med ungefär 25 procent. Egenföretagares inkomster – sammansatt förvärvsinkomst – var försumbara i finanssektorns tre branscher.²⁷

Genom beräkningsmodellen som egentligen bara innefattar en insatsprodukt och en skattesats blir försäkringsbranschen något gynnad när skattesatserna förknippad med de olika produktgrupperna beräknas. I produktionen av försäkringstjänster är bara c:a ¼ av de insatta finansiella tjänsterna försäkringstjänster. När den ingående skattesatsen även för övriga finansiella tjänster antas vara den som gäller för försäkringstjänster överskattas skatteintäkten. Det betyder att den skattesats som behövs för att täcka skattebortfallet underskattas. I banktjänster o.d. används i huvudsak banktjänster o.d. så där blir det rätt.

Den skatteintäktsökning som skattesatserna ovan skulle ge upphov till från försäkringstjänster härrör sig till övervägande del,

---

²⁶ De 400 miljoner kronor som effekten av mervärdesskattegrupper ökar skattebortfallet med har antagits fördelas proportionellt mot skattebortfallet för de olika typerna av finansiella tjänster.

²⁷ Om skatten i stället relateras till både egentlig lön och sociala avgifter så skulle den bli 32,6 procent i produktionen av banktjänster o.d., 39,4 procent i produktionen av försäkringstjänster och 34,7 procent om den togs ut i den samlade produktionen av finansiella tjänster.

64 procent, från slutkonsumenters användning av tjänsterna. Skatteintäkterna från banktjänster, service m.m. skulle bara till 29 procent härröra sig från privatpersoners användning av tjänsterna. Det beror på att försäkringstjänster (när hälften av servicen till finansiella tjänster är tillagd) i stor utsträckning, till 62 procent 2013, används till slutkonsumtion. Detta kan jämföras med banktjänster o.d. som bara till 26 procent användes till slutkonsumtion 2013.

2.3 En skatt som övervältras på lön

En skatt som tas ut på samma underlag som socialavgifter kommer sannolikt åtminstone delvis, att övervältras på löntagarna. Det betyder att utrymme för att betala skatten skapas genom att lönerna eller annan ersättning för arbete, såsom olika försäkringar, blir lägre än vad de annars skulle ha blivit.

År 2013 betalades löner för 45 720 miljoner kronor till de anställda i finanssektorn. 96 procent av produktionen inom den finansiella sektorn bestod det året av finansiella tjänster. (Inom bankverksamheten, service m.m. var andelen större och inom försäkringsverksamheten mindre.) Om lönerna betalades i proportion till produktionen av finansiella tjänster så betalades 43 964 miljoner kronor i lön i produktionen av finansiella tjänster. Därtill betalade arbetsgivare 11 053 miljoner kronor i sociala avgifter. I de sociala avgifterna ingår större delen av ålderspensionsavgiften samt avtalade försäkringar. Arbetsgivaravgifterna som täcker kostnaderna för exempelvis sjuk- och föräldraförsäkringarna liksom den allmänna löneavgiften redovisas under en annan post i nationalräkenskaperna. Dessa avgifter är inte föremål för förhandling mellan arbetsgivare och anställda utan betalas i proportion till avgiftsunderlagen. Egenföretagares inkomster var, 2013, försumbara i finanssektorns tre branscher.

Tabell 2.2

Skatt som övervältras på lönekostnader på 2013 års nivå, miljoner kronor			
	Banktjänster o.d.	Försäkringstjänster	Totalt
Egentlig lön	31 726	12 133	43 964
Arbetsgivares sociala avgifter	7 960	3 065	11 053
Lön och sociala avgifter	39 686	15 197	55 017
Skattebortfallet	-11 915	-6 338	-18 253
Återstår av lön och sociala avgifter	27 771	8 860	36 765
Skattesats	42,9 %	71,5 %	49,6 %

Not: Service till finans- och försäkringsverksamhet har fördelats jämnt över de andra två verksamheterna.

Not: Lönekostnaderna i användningstabellen har räknats ner proportionellt med produktionen av finansiella tjänster inom den finansiella sektorn som finns redovisad utbudstabellen.

Not: Skattesatsen är beräknad i förhållande till både lön och sociala avgifter och inte i förhållande egentlig lön som bättre stämmer överens med underlaget för socialavgifter.

Källa: SCB (nationalräkenskaperna) och egna beräkningar.

Om en finansiell verksamhetsskatt, på drygt 18 miljarder kronor, fullt ut, skulle övervältras på lönerna och produktionen av finansiella tjänster var på samma nivå som 2013 skulle kostnaden för löner och sociala avgifter bli knappt 37 miljarder kronor i stället för 55 miljarder kronor. Se tabell 2.2. Om skattebortfallen i produktionen av banktjänster o.d. och försäkringstjänster ska betalas inom respektive produktion så skulle lönekostnaderna inom produktionen av försäkringstjänster behöva minska med 42 procent.

Skattesatsen, i förhållande till både lön och sociala avgifter, skulle i produktionen av försäkringstjänster behöva vara 71,5 procent och i produktionen av banktjänster o.d. skulle den behöva vara 42,9 procent. Om skattebortfallet skulle täckas gemensamt inom all produktion av finansiella tjänster skulle skattesatsen behöva vara 49,6 procent av lönerna och de sociala avgifterna.

Vid en så kraftig undanträngning av löneutrymme, som det här är frågan om, är undanträngningens fördelning på lön och sociala avgifter inte given. Det är därför inte meningsfullt att relatera skatten enbart till egentlig lön, trots att denna i stort sett överensstämmer med avgiftsunderlagen för socialavgifter, vilket också är basen för beskattningsunderlaget för den finansiella verksamhetsskatten.

Det finns argument för att det finns ett visst utrymme att övervältra en finansiell verksamhetskatt på lönekostnaderna i produktionen av finansiella tjänster utan att det skulle medföra svårigheter att rekrytera eller behålla personal (se avsnitt 8.2.2 i huvudbetänkandet). Det är dock inte rimligt att förutsätta att en skatt skulle kunna tränga undan två femtedelar av löneutrymmet inom en viss produktion.

3 Slutsatser

Enligt den beräkningsmodell och de antaganden som har beskrivits i avsnitt 1 skulle skattebortfallet, d.v.s. de skatteintäkter som skulle tillkomma om finansiella tjänster kunde beläggas med mervärdesskatt, ha varit nästan 18 miljarder kronor 2013. Det motsvarar 0,47 procent av det årets BNP.²⁸ Till övervägande del, med nästan 12 miljarder kronor, är det banktjänster o.d. (d.v.s. finansiella tjänster utom försäkrings- och pensionstjänster) som ger upphov till skattebortfallet.

I förhållande till bruttofördlingsvärdet är det dock försäkrings-tjänsterna som står för det största skattebortfallet. År 2013 skulle skattebortfallet som försäkringstjänsterna gav upphov till ha motsvarat omkring 20 procent av deras fördlingsvärde vilket kan jämföras med omkring 11 procent för banktjänster o.d.

Beräkningsmodellen är grov och behäftad med osäkerhet. Den mest uppenbara har att göra med hur känslig efterfrågan på finansiella tjänster är för prisförändringar. Utgångspunkten här har varit uppgifter om slutkonsumenters efterfrågeelasticitet under 1990-talet. Om efterfrågan på finansiella tjänster i stället skulle vara helt oelastisk, d.v.s. mängden köpta tjänster inte alls skulle påverkas av prisförändringar, så skulle skattebortfallet 2013 ha varit 25 procent högre och motsvarat 0,56 procent av BNP.

Det beräknade skattebortfallet är betydligt högre än de som har beräknats av Huizinga (2002) och Europeiska kommissionen²⁹ vilket framför allt beror på att dessa har studerat en mindre del av

---

²⁸ Med effekten av mervärdesskattegrupper inkluderad blir skattebortfallet drygt 18 miljarder kronor eller 0,48 procent av BNP.

²⁹ European Commission (2011).

den finansiella sektorn och på att Sverige har en högre standard-mervärdesskattesats än genomsnittet i EU.

Ifall en finansiell verksamhetsskatt, som ska kompensera för skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt, övervältras på priset på finansiella tjänster så skulle den behöva vara 41 procent av underlaget för socialavgifter i den avgränsade produktionen av banktjänster o.d. och 49 procent i den avgränsade produktionen av försäkringstjänster för att kompensera för det beräknade skattebortfallet. Om skattesatsen var densamma i den avgränsade produktionen av alla finansiella tjänster skulle den behöva vara 43 procent.

Om en finansiell verksamhetsskatt, på drygt 18 miljarder kronor, fullt ut, skulle övervältras på lönerna skulle skattesatsen, i förhållande till både lön och sociala avgifter, behöva vara 72 procent i den avgränsade produktionen av försäkringstjänster och 43 procent i den avgränsade produktionen av banktjänster o.d. Om skattebortfallet skulle täckas gemensamt inom all avgränsad produktion av finansiella tjänster skulle skattesatsen behöva vara 50 procent av lönerna och de sociala avgifterna.

I bägge dessa fall är enbart direkta skatteintäkter av den finansiella verksamhetsskatten och eventuella följd effekter på intäkterna från mervärdesskatten inkluderade.

Även om det finns argument för att det finns ett visst utrymme att övervältra en finansiell verksamhetsskatt på lönekostnaderna utan att det skulle medföra svårigheter att rekrytera eller behålla personal är det inte rimligt att förutsätta att en skatt skulle kunna tränga undan så mycket av löneutrymmet. Det finns därför skäl att understryka att ovanstående inte är en analys av vad som skulle hända om en finansiell verksamhetsskatt, som fullt ut kompenserar för ett skattebortfall på drygt 18 miljarder kronor, tas ut på ett beskattningsunderlag baserat på avgiftsunderlagen för socialavgifter utan ska ses som ett underlag för en diskussion om vilken skattesats som är möjlig och rimlig.

4 Källor

- Assarsson, Bengt (2004), Consumer Demand and Labor Supply in Sweden 1980–2003, Bilaga 6 till SOU 2005:57, Enhetlig eller differentierad mervärdesskatt.
- Det kongelige finansdepartement i Norge, Prop. 1 LS (2013–2014), Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak) for budsjetåret 2014 Skatter, avgifter och toll 2014.
- European Commission (2011), SEC (2011) 1102 final, vol. 6, Commission Staff Working Paper 28.9.2011, Impact Assessment Accompanying the document Proposal for a Council Directive on a common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC.
- Huizinga (2002), A European VAT on financial services?, *Economic Policy* 17(35) s. 499–534.
- Lockwood, Ben (2011), Estimate from National Accounts Data of the Revenue Effect of Imposing VAT on Currently Exempt Sales of Financial Services Companies in the EU i Pwc (2011), How the EU VAT exemptions impact the Banking Sector.
- Svenska Bankföreningen (2016), Effects of VAT-exemption for financial services in Sweden: Impact of Swedish banks and their customers compared to a full VAT-system, September 2016.

Statens offentliga utredningar 2016

Kronologisk förteckning

---

1. Statens bredbandsinfrastruktur som resurs. N.
2. Effektiv vård. S.
3. Höghastighetsjärnvägens finansiering och kommersiella förutsättningar. N.
4. Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget. U.
5. Låt fler forma framtiden!
Del A + B. Ku.
6. Framtid sökes –
Slutredovisning från
den nationella samordnaren
för utsatta EU-medborgare. S.
7. Integritet och straffskydd. Ju.
8. Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m.
Del 1 + 2. Fi.
9. Plats för nyanlända i fler skolor. U.
10. EU på hemmaplan. Ku.
11. Olika vägar till föräldraskap. Ju.
12. Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. U.
13. Palett för ett stärkt civilsamhälle. Ku.
14. En översyn av tobakslagen. Nya steg mot ett minskat tobaksbruk. S.
15. Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. Fi.
16. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016. Risker, osäkerheter och framtidsutmaningar. M.
17. EU:s reviderade insolvensförordning m.m. Ju.
18. En ny strafftidslag. Ju.
19. Barnkonventionen blir svensk lag. S.
20. Föräldradedighet för statsråd? Fi.
21. Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. M.
22. Möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade växter i Sverige. M.
23. Beskattning av incitamentsprogram. Fi.
24. En ändamålsenlig kommunal redovisning. Fi.
25. Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning. Del 1 + 2. U.
26. På väg mot en ny politik för Sveriges landsbygder – landsbygdernas utveckling, möjligheter och utmaningar. N.
27. Som ett brev på posten. Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle. N.
28. Vägen till självkörande fordon – försöksverksamhet. N.
29. Trygghet och attraktivitet – en forskarkarriär för framtiden. U.
30. Människorna, medierna & marknaden. Medieutredningens forskningsantologi om en demokrati i förändring. Ku.
31. Fastighetstaxering av anläggningar för el- och värmeproduktion. Fi.
32. En trygg dricksvattenförsörjning. Del 1 + 2 och Sammanfattning. N.
33. Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon. Fi.
34. Revisorns skadeståndsansvar. Ju.
35. Vägen in till det svenska skolväsendet. U.
36. Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd. UD.
37. Rätten till en personförsäkring – ett stärkt konsumentskydd. Ju.
38. Samling för skolan. Nationella målsättningar och utvecklingsområden för kunskap och likvärdighet. U.

39. Polis i framtiden
– polisutbildningen som högskole-
utbildning. Ju.
40. Straffrättsliga åtgärder mot deltagande
i en väpnad konflikt till stöd för en
terroristorganisation. Ju.
41. Hur står det till med den personliga
integriteten?
– en kartläggning av Integritets-
kommittén. Ju.
42. Ett starkt straffrättsligt skydd mot
köp av sexuell tjänst och utnyttjande
av barn genom köp av sexuell hand-
ling, m.m. Ju.
43. Internationella säkerhetsrätter
i järnvägsfordon m.m.
– Järnvägsprotokollet. Ju.
44. Kraftsamling mot antiziganism. Ku.
45. En hållbar, transparent och
konkurrenskraftig fondmarknad. Fi.
46. Samordning, ansvar och
kommunikation – vägen till ökad
kvalitet i utbildningen för elever
med vissa funktionsnedsättningar. U.
47. En klimat- och luftvårdsstrategi
för Sverige. Del 1 + Del 2, bilaga med
underlagsrapporter. M.
48. Regional indelning – tre nya län. Fi.
49. En utökad beslutanderätt för
Konkurrensverket. N.
50. Genomförande av sjöfolksdirektivet. A.
51. Villkor för intjänande och bevarande
av tjänstepension. A.
52. Färre i häkte och minskad isolering. Ju.
53. Betaltjänster, förmedlingsavgifter och
grundläggande betalkonton. Fi.
54. Till sista utposten. En översyn av
postlagstiftningen i ett digitaliserat
samhälle. N.
55. Det handlar om jämlik hälsa.
Utgångspunkter för Kommissionens
vidare arbete. S.
56. Ny paketreselag. Fi.
57. Utredningen om Sveriges försvars- och
säkerhetspolitiska samarbeten. UD.
58. Ändrade mediegrundlag.
Del 1 + Del 2. Ju.
59. På goda grunder
– en åtgärdsgaranti för läsning, skriv-
ning och matematik. U.
60. Ett starkare skydd för den sexuella
integriteten. Ju.
61. Fokus premiepension. Fi.
62. Ökad insyn i välfärden. S.
63. En robust personalförsörjning av det
militära försvaret. Fö.
64. Förutsättningar enligt
regeringsformen för fördjupat
försvarssamarbete. Fö.
65. Ett samlat ansvar för tillsyn över den
personliga integriteten. Ju.
66. Det stämmer!
– ökad transparens och mer lika
villkor. U.
67. En översyn av överskottsmålet. Fi.
68. Stärkt konsumentskydd på marknaden
för högkostnadskrediter. Ju.
69. En inkluderande kulturskola på egen
grund. Ku.
70. Ett starkt straffrättsligt skydd mot
människohandel och annat
utnyttjande av utsatta personer. Ju.
71. Snabbare omval och förstärkt skydd
för valhemligheten. Ju.
72. Entreprenörskap i det tjugoförsta
århundradet. N.
73. Begränsningar i föräldrapenningen för
föräldrar som kommer till Sverige med
barn. S.
74. Ökad insyn i partiets finansiering
– ett utbyggt regelverk. Ju.
75. Översyn av skattereglerna för
delägare i fåmansföretag. Fi.
76. Skatt på finansiell verksamhet. Fi.

Statens offentliga utredningar 2016

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Genomförande av sjöfolksdirektivet. [50]

Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. [51]

Finansdepartementet

Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m. Del 1 + 2. [8]

Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. [15]

Föräldradelighet för statsråd? [20]

Beskattning av incitamentsprogram. [23]

En ändamålsenlig kommunal redovisning. [24]

Fastighetstaxering av anläggningar för el- och värmeproduktion. [31]

Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon. [33]

En hållbar, transparent och konkurrenskraftig fondmarknad. [45]

Regional indelning – tre nya län. [48]

Betaltjänster, förmedlingsavgifter och grundläggande betalkonton. [53]

Ny paketreselag. [56]

Fokus premiepension. [61]

En översyn av överskottsmålet. [67]

Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag. [75]

Skatt på finansiell verksamhet. [76]

Försvarsdepartementet

En robust personalförsörjning av det militära försvaret. [63]

Företsättningar enligt regeringsformen för fördjupat försvarssamarbete. [64]

Justitiedepartementet

Integritet och straffskydd. [7]

Olika vägar till föräldraskap. [11]

EU:s reviderade insolvensförordning m.m. [17]

En ny strafftidslag. [18]

Revisorns skadeståndsansvar. [34]

Rätten till en personförsäkring – ett stärkt konsumentskydd. [37]

Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning. [39]

Straffrättsliga åtgärder mot deltagande i en väpnad konflikt till stöd för en terroristorganisation. [40]

Hur står det till med den personliga integriteten?
– en kartläggning av Integritetskommittén. [41]

Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m. [42]

Internationella säkerhetsrätter i järnvägsfordon m.m. – Järnvägsprotokollet. [43]

Färre i häkte och minskad isolering. [52]

Ändrade mediegrundlagar. Del 1 + Del 2. [58]

Ett starkare skydd för den sexuella integriteten. [60]

Ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten. [65]

Stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnads krediter. [68]

Ett starkt straffrättsligt skydd mot människohandel och annat utnyttjande av utsatta personer. [70]

Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten. [71]

Ökad insyn i partiets finansiering – ett utbyggt regelverk. [74]

Kulturdepartementet

- Låt fler forma framtiden! Del A + B. [5]
- EU på hemmaplan. [10]
- Palett för ett stärkt civilsamhälle. [13]
- Människorna, medierna & marknaden
Medieutredningens forskningsantologi
om en demokrati i förändring. [30]
- Kraftsamling mot antiziganism. [44]
- En inkluderande kulturskola på egen
grund. [69]

Miljö- och energidepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016.
Risker, osäkerheter
och framtidsutmaningar. [16]
- Ett klimatpolitiskt ramverk för
Sverige. [21]
- Möjlighet att begränsa eller förbjuda od-
ling av genetiskt modifierade
växter i Sverige. [22]
- En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.
Del 1 + Del 2, bilaga med underlags-
rapporter. [47]

Näringsdepartementet

- Statens bredbandsinfrastruktur som
resurs. [1]
- Höghastighetsjärnvägens finansiering och
kommersiella förutsättningar. [3]
- På väg mot en ny politik för Sveriges
landsbygder – landsbygdernas utveck-
ling, möjligheter och utmaningar. [26]
- Som ett brev på posten. Postbefordran och
pristak i ett digitaliserat samhälle. [27]
- Vägen till självkörande fordon
– försöksverksamhet. [28]
- En trygg dricksvattenförsörjning.
Del 1 + 2 och Sammanfattning. [32]
- En utökad beslutanderätt för Konkurrens-
verket. [49]
- Till sista utposten. En översyn av postlag-
stiftningen i ett digitaliserat samhälle.
[54]
- Entreprenörskap i det tjugoförsta
århundradet. [72]

Socialdepartementet

- Effektiv vård. [2]
- Framtid sökes – Slutredovisning från den
nationella samordnaren för utsatta
EU-medborgare. [6]
- En översyn av tobakslagen. Nya steg mot
ett minskat tobaksbruk. [14]
- Barnkonventionen blir svensk lag. [19]
- Det handlar om jämlik hälsa.
Utgångspunkter för Kommissionens
vidare arbete. [55]
- Ökad insyn i välfärden. [62]
- Begränsningar i föräldrapenningen för
föräldrar som kommer till Sverige
med barn. [73]

Utbildningsdepartementet

- Politisk information i skolan – ett led i
demokratiuppdraget. [4]
  - Plats för nyanlända i fler skolor. [9]
  - Ökade möjligheter till modersmåls-
undervisning och studiehandledning
på modersmål. [12]
  - Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett
nytt nationellt system för kunskaps-
bedömning. Del 1 + 2. [25]
  - Trygghet och attraktivitet
– en forskarkarriär för framtiden. [29]
  - Vägen in till det svenska skolväsendet. [35]
  - Samling för skolan. Nationella målsätt-
ningar och utvecklingsområden för
kunskap och likvärdighet. [38]
  - Samordning, ansvar och
kommunikation – vägen till ökad
kvalitet i utbildningen för elever
med vissa funktionsnedsättningar. [46]
  - På goda grunder
– en åtgärds garanti för läsning, skriv-
ning och matematik. [59]
  - Det stämmer! – ökad transparens och mer
lika villkor. [66]
- ## **Utrikesdepartementet**
- Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden
om uppehålls- och arbetstillstånd. [36]
  - Utredningen om Sveriges försvars- och
säkerhetspolitiska samarbeten. [57]